

Uitvoeringsstrategie

Droge Kunstwerken 2019-2023

Meerjarig beheerplan voor het in stand houden van het kapitaal-
goed Droge Kunstwerken

Uitvoeringsstrategie

Droge Kunstwerken 2019-2023

**Meerjarig beheerplan voor het in stand houden van het kapitaal-
goed Droge Kunstwerken**

Datum 13 september 2018
Auteur Projectgroep implementatie assetmanagement
Versienummer 1.3

Inhoudsopgave

Samenvatting management en bestuur	4
1. Inleiding	6
2. Scope	9
2.1. Scope van de Uitvoeringsstrategie	9
2.2. Overzicht van het areaal	11
2.3. Raakvlakken met andere kapitaalgoederen	12
2.4. Ontwikkelingen	13
3. Kader	14
3.1. Inleiding	14
3.2. Wet- en regelgeving	14
3.2.1. Wetgeving	14
3.2.2. Richtlijnen en aanbevelingen	17
3.3. Provinciaal Beleidskader	18
3.3.1. Mobiliteitsvisie 2028	18
3.3.2. Provinciaal Inkoopbeleid 2016	19
3.3.3. Duurzaamheidsbeleid	19
3.3.4. Overige (interne) regelgeving en plannen	19
3.4. Uitvoeringskader	20
3.4.1. Prestaties-Kosten-Risico's	20
3.4.2. Levensduurbenadering	21
3.5. Ontwikkelingen	21
4. Beheerstrategie	23
4.1. Inleiding	23
4.2. Onderhoudsstrategie	23
4.2.1. Onderhoudsniveau	23
4.2.2. Onderhoudsregime	25
4.3. Vervangingsstrategie	29
4.4. Inkoop- en aanbestedingsstrategie	29
4.4.1. Inkoop en aanbesteding Droge Kunstwerken	29
4.5. Informatiebeheer-en Monitoringsstrategie	30
4.5.1. Informatiebeheer	30
4.5.2. Monitoring	30
4.6. Planning- en dekkingsstrategie	31
4.6.1. Financiële verwerking	31
4.7. Ontwikkelingen	33
5. Meerjarig onderhoudsprogramma	34
5.1. Meerjarenprogramma	34
5.2. Toelichting op de meerjarenplanning	34
5.3. Ontwikkelingen	35
Bijlage 1 Wettelijk kader	36
Bijlage 2 EVI-TOETS	40
Bijlage 3 Planning actualiseren meerjarenplanning	41
Bijlage 4 Meerjarig onderhoudsprogramma	43
Bijlage 5 Afschrijvingstermijnen infrastructurele kapitaalgoederen	45
Bijlage 6 Overzichtskaart Droge Kunstwerken (september 2018)	46
Colofon	47

Samenvatting management en bestuur

Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland en Uitvoeringsstrategie

De Provincie Zeeland dient er voor te zorgen dat de (vaar)weginfrastructuur die zij in beheer heeft in goede staat van onderhoud verkeert. Om daar op een goede wijze invulling aan te geven hebben Provinciale Staten in maart 2018 het Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland vastgesteld (het Beheerkader). In het Beheerkader zijn de algemene uitgangspunten opgenomen ten aanzien van de prestaties waaraan de provinciale (vaar)weginfrastructuur dient te voldoen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de maatregelen die op grond van de wet- en regelgeving en op grond van goed rentmeesterschap uitgevoerd moeten worden (basis), en maatregelen die voortkomen uit ambities/wensen die zijn opgenomen in de beleidsplannen en/of waarover expliciet een besluit is genomen (beleid).

Uitvoeringsstrategie Droge Kunstwerken

Om te zorgen dat de (vaar)weginfrastructuur voldoet aan de prestatie-eisen die er aan zijn gesteld moeten periodiek onderhoudsmaatregelen worden getroffen. Op welke manier de Provincie daar invulling aan geeft staat beschreven in de Uitvoeringsstrategieën die voor de verschillende infrastructurele kapitaalgoederen zijn opgesteld. De Uitvoeringsstrategie heeft in beginsel een looptijd van vijf jaar (2019-2023). Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere de randvoorwaarden waaronder de geldende wet- en regelgeving, de beheerstrategie met aandacht voor het onderhoudsniveau en –regime, de manier waarop wordt omgegaan met inkoop en aanbesteding en het meerjarige onderhoudsprogramma met aandacht voor de financiële verwerking.

Het onderhoudsniveau waaraan de Droge Kunstwerken moeten voldoen wordt conform het Beheerkader gekwalificeerd als sober maar doelmatig. In de praktijk betekent dit dat moet worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving en goed rentmeesterschap. Er is geen sprake van maatregelen die uitgevoerd worden uit het oogpunt van beleid.

Areaal Droge Kunstwerken (peildatum juli 2018)

De Provincie is verantwoordelijk voor meer dan tweehonderdzestig Droge Kunstwerken. Daaronder vallen onder andere vaste bruggen, viaducten, tunnels en duikers. Daarnaast is de Provincie ook verantwoordelijk voor circa veertig kilometer geleiderails.

Het overgrote deel van het areaal voldoet aan het gestelde niveau. Het deel dat niet voldoet kan nagenoeg geheel worden aangemerkt als werkvoorraad. Dit is het deel van het areaal waaraan op grond van de uitkomsten van inspecties jaarlijks onderhoud wordt uitgevoerd. De omvang hiervan valt binnen de landelijk aanvaarde norm van 5%. Daarnaast is er nog een klein deel van het areaal waarbij sprake is van uitgesteld onderhoud. Daarbij gaat het om maatregelen die bewust niet worden uitgevoerd op het optimale moment. Hierbij is er overigens geen sprake van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Het aandeel uitgesteld onderhoud wordt binnen de looptijd van de Uitvoeringsstrategie weggewerkt. Tenslotte is van een deel van het areaal (duikers, geleiderail en riolering) nog niet in beeld wat de omvang en de huidige staat van onderhoud is. Ook dit wordt gedurende de looptijd van de Uitvoeringstrategie verder in beeld gebracht inclusief de financiële gevolgen die dit met zich meebrengt.

Op grond van een integrale afweging worden de uit te voeren onderhoudsmaatregelen opgenomen in een meerjarenplanning. Bij het plannen van de maatregelen wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende kunstwerken en het tracé waarvan zij deel uitmaken. Het meerjarig onderhoudsprogramma heeft

een looptijd van tien jaar en wordt ieder jaar geactualiseerd. Daarbij wordt de planning- en controlcyclus van de Provincie gevolgd.

Meerjarige onderhoudsplanning 2019-2028

Het uitvoeren van de onderhoudsmaatregelen wordt in beginsel gebaseerd op de theoretische levensduur van de (onderdelen van de) Droge Kunstwerken. Het feitelijke moment van uitvoeren van de onderhoudsmaatregelen wordt gebaseerd op de uitkomsten van de toestandsinspecties die periodiek uitgevoerd worden. Daarnaast vindt er een integrale afweging plaats met de maatregelen die voor de andere infrastructuurele kapitaalgoederen moeten worden uitgevoerd en de nieuwbouwprojecten die op grond van de Investeringsagenda Wegen uitgevoerd worden.

De onderhoudsmaatregelen worden op basis van het Besluit Begrotingen en Verantwoording verdeeld in drie categorieën:

- Dagelijks/klein onderhoud inclusief incidenteel onderhoud als gevolg van schade (exploitatiebudget).
- Groot onderhoud (reserve groot onderhoud infra).
- Vervanging/reconstructie/renovatie (investeringskrediet).

Benodigde financiële middelen 2019-2028

Om het meerjarig onderhoudsprogramma 2019-2028 aan de Droge Kunstwerken uit te kunnen voeren is op grond van de uitgevoerde inspecties een bedrag benodigd van totaal € 10.918.114. Dit is onder te verdelen in € 464.250 voor dagelijks/klein onderhoud en € 6.604.782 voor groot onderhoud. Daarnaast zijn er in deze periode een aantal vervangingsinvesteringen benodigd. Het investeringskrediet moet hiervoor nog worden aangevraagd. De geschatte investeringskosten zijn € 3.567.820. De afschrijvingskosten van het totale van deze investeringen bedragen structureel € 281.262.

1. Inleiding

Relatie Uitvoeringsstrategie - Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland

In maart 2018 heeft Provinciale Staten het Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland vastgesteld. Daarin staat beschreven op welke manier de Provincie invulling geeft aan assetmanagement. Het Beheerkader is van toepassing op alle kapitaalgoederen en bevat de algemene uitgangspunten met betrekking tot het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur waar de Provincie verantwoordelijk voor is.

De nadere uitwerking van deze uitgangspunten voor de afzonderlijke kapitaalgoederen vindt plaats in de zogeheten Uitvoeringsstrategieën. Dit document bevat de Uitvoeringsstrategie voor de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert.

Doel van de Uitvoeringsstrategie

In deze Uitvoeringsstrategie staat beschreven op welke manier het bestaande areaal van de Droge Kunstwerken in stand wordt gehouden. Dit plan geeft een onderbouwing van de kosten van het meerjarige onderhoudsprogramma dat hiervoor is opgesteld. Uitgangspunten daarbij zijn onder andere de samenstelling en leeftijd van het areaal, de theoretische levensduur van de verschillende onderdelen en de gekozen methode van onderhoud. Aan de hand van de te verwachten kosten wordt de meerjarenbegroting opgesteld. Deze heeft een doorkijk van tien jaar. Dat maakt het mogelijk om de aan de verschillende kapitaalgoederen uit te voeren maatregelen op elkaar af te stemmen, zodat deze integraal en op een efficiënte manier kunnen worden uitgevoerd.

De Uitvoeringsstrategie heeft enkel betrekking op de maatregelen met bijbehorende kosten voor het in stand houden van het bestaande areaal. Hieronder vallen dus expliciet niet de kosten van het realiseren van nieuwe infrastructuur (Investeringsagenda Wegen) en de bedrijfsvoeringskosten (loonkosten, materieel etc.)

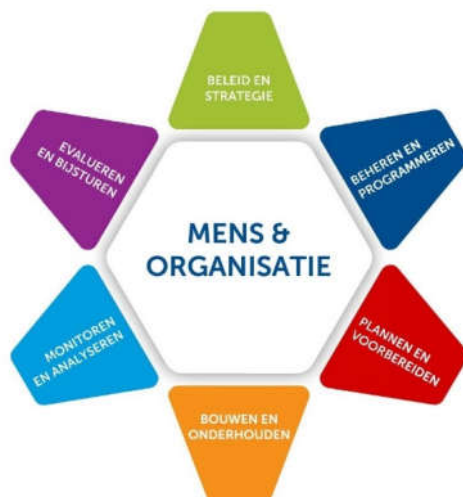
Plaats in de organisatie

De uitvoering van het Beheerkader is ondergebracht bij de afdeling Infrastructuur & Vastgoed. De teams Programmeren en Plannen & Voorbereiden zijn samen verantwoordelijk voor het opstellen van de Uitvoeringsstrategieën. De themabeheerder Droge Kunstwerken is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Uitvoeringsstrategie van de Droge Kunstwerken.

Meer informatie over de organisatie rondom het opstellen en uitvoeren van de Uitvoeringsstrategieën is te vinden in het Afdelingsjaarplan van de afdeling Infrastructuur & Vastgoed. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Processtappen van assetmanagement

Voor de uitvoering van het Beheerkader wordt aansluiting gezocht bij de zes processtappen van assetmanagement. Deze stappen vormen samen een cyclisch proces, de 'assetmanagementroos'. Het opstellen en vaststellen van het Beheerkader gebeurt in de stap 'beleid en strategie'. De vertaling van het Beheerkader naar de Uitvoeringsstrategieën vindt plaats in de stap 'beheren en programmeren'.

Figuur 1: de assetmanagementroos

Basis versus beleid

In het Beheerkader is onderscheid gemaakt tussen de maatregelen die op grond van de wet- en regelgeving en op grond van goed rentmeesterschap uitgevoerd moeten worden, en maatregelen die voortkomen uit ambities/wensen die zijn opgenomen in de beleidsplannen. De eerste categorie wordt de basis genoemd en bevat de maatregelen die uitgevoerd móeten worden om de kapitaalgoederen aan het minimale niveau te laten voldoen. De tweede categorie noemen we beleid. Deze maatregelen leveren in beginsel geen bijdrage aan het primaire doel en gebruik van de (vaar)weginfrastructuur. Zij geven invulling aan een ambitie op het gebied van doorstroming, milieu en/of leefbaarheid die verder gaat dan wat op grond van wet- en regelgeving noodzakelijk is. Het betreft in dat geval maatregelen waarvoor Provinciale Staten expliciet een besluit heeft genomen en de voor de uitvoering van die maatregel benodigde financiële middelen beschikbaar heeft gesteld.

Ten aanzien van het onderhoud van de Droge Kunstwerken is alleen sprake van maatregelen die behoren tot de basis. Alle maatregelen die worden getroffen komen voort uit de wet- en regelgeving en de op het kapitaalgoed betrekking hebbende normen en richtlijnen. Provinciale Staten heeft met betrekking tot het onderhouden van de Droge Kunstwerken geen expliciet besluit genomen over maatregelen uit het oogpunt van beleidsdoelstellingen. Ook in gevallen waar Provinciale Staten niet expliciet een besluit heeft genomen kan er sprake zijn van een relatie tussen (het in stand houden van) de provinciale infrastructuur en de andere beleidsvelden zoals natuur en milieu. Deze relatie is terug te vinden in de Line of Sight (bijlage 1 van het Beheerkader). Bij het bepalen van de te nemen maatregelen dient er rekening gehouden te worden met deze relaties.

Looptijd van de Uitvoeringsstrategie

In de 'Notitie Materiële Activa' van de Commissie BBV¹ staat dat wanneer gewerkt wordt met een voorziening groot onderhoud het daaraan ten grondslag liggende Beheerplan maximaal vijf jaar oud mag zijn. De voorliggende Uitvoeringsstrategie is voor wat betreft de strekking gelijk aan het Beheerplan zoals genoemd

¹ Commissie BBV: Heeft de taak om te zorgen voor een eenduidige toepassing en uitvoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

in de BBV. Dat betekent dat ook deze Uitvoeringsstrategie minimaal iedere vijf jaar volledig wordt geactualiseerd. Het vaststellen van de Uitvoeringsstrategie volgt de planning- en controlcyclus van de provinciale begroting. In paragraaf 4.6.1 en bijlage 3 wordt beschreven wat dit specifiek voor de Droge Kunstwerken betekent. Voor het instellen van een onderhoudsreserve hanteren we dezelfde uitgangspunten als voor de voorziening.

De Uitvoeringsstrategie bevat een meerjarige onderhoudsplanning (bijlage 4). Die heeft een tijdhorizon van tien jaar en wordt in tegenstelling tot de overige onderdelen van de Uitvoeringsstrategie jaarlijks geactualiseerd. Ook hierbij wordt de planning- en controlcyclus van de provinciale begroting gevolgd. Eventuele budgettaire gevolgen van de actualisatie worden daardoor ook voorgelegd in de voorjaarsnota waarop ook de definitieve versie van de meerjarige onderhoudsplanning wordt vastgesteld.

In beginsel wordt de Uitvoeringsstrategie één keer in de vijf jaar vastgesteld. Er kunnen echter redenen zijn om naast de meerjarige onderhoudsplanning ook andere onderdelen van de Uitvoeringsstrategie aan te passen. Bijvoorbeeld als gevolg van belangrijke wijzigingen in de scope of wanneer bepaalde wet- en regelgeving wordt aangepast die aanzienlijke impact heeft. Wanneer dat soort zaken aan de orde zijn worden ook de gevolgen hiervan voorgelegd in de voor- en/of najaarsnota. Er wordt dan niet gewacht op de volledige actualisatie van het document.

Leeswijzer

Dit document is verder als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 wordt de scope van de Uitvoeringsstrategie van de Droge Kunstwerken beschreven. Aangegeven wordt wat wel en niet tot de scope van de Droge Kunstwerken behoort en hoe het areaal ervan is samengesteld. Hoofdstuk 3 bevat het kader waarbinnen de Uitvoeringsstrategie wordt uitgevoerd. Dit zijn onder andere de wet- en regelgeving en de Provinciale beleidsplannen. Dit betreft de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de Beheerstrategie die in hoofdstuk 4 wordt beschreven. Onderwerpen die bij de Beheerstrategie aan bod komen zijn onder andere de onderhoudsstrategie, het inkoop- en aanbestedingsbeleid en de planning- en financieringsstrategie. Hoofdstuk 5 gaat tenslotte in op het meerjarenprogramma voor het in stand houden van de Droge Kunstwerken. Bijlage 4 bevat een overzicht van de voor de uitvoering van het meerjarenprogramma benodigde financiële middelen.

2. Scope

In dit hoofdstuk wordt de scope van de Uitvoeringsstrategie van het kapitaalgoed Droge Kunstwerken omschreven. Hieronder volgt eerst de beschrijving van de scope. Daarna volgt in paragraaf 2.2 het overzicht van het areaal. Tenslotte wordt in de paragrafen 2.3 en 2.4 en ook nog kort ingegaan op de relatie met andere kapitaalgoederen zoals die op grond van de scope is bepaald en de ontwikkelingen met betrekking tot de Droge Kunstwerken.

2.1. Scope van de Uitvoeringsstrategie

Inzicht in de scope van het areaal van de Droge Kunstwerken is van belang omdat dit de basis vormt voor het bepalen van de meerjarige onderhoudsplanning inclusief vervangingsprogramma en de voor de uitvoering daarvan benodigde financiële middelen.

De scope van het areaal Droge Kunstwerken omvat in beginsel alle Droge Kunstwerken die in beheer zijn bij de Provincie.

Droge Kunstwerken zijn bouwwerken die hoofdzakelijk bedoeld en nodig zijn om verbindingen mogelijk te maken tussen verschillende wegverkeer- en waterstromen dan wel deze van elkaar te scheiden. In deze Uitvoeringsstrategie worden onder de Droge Kunstwerken de volgende categorieën bouwwerken verstaan:

- Bruggen.
- Viaducten.
- Tunnels.
- Duikers.
- Geleiderails.
- Keerwanden/damwanden/geluidschermen.
- Overig.

De categorie 'overig' bevat een beperkt aantal Droge Kunstwerken van verschillende categorieën (o.a. overkluizingen, losse pompkelder, busstation etc.). Gelet op de aard en omvang is er voor gekozen deze samen te voegen in één categorie.

Voor zover van toepassing en niet expliciet anders geregeld, bijvoorbeeld op grond van een beheerregeling (zie eind van deze paragraaf), vallen onder de hiervoor genoemde categorieën kunstwerken in ieder geval de volgende onderdelen:

- De bouwkundige constructie van beton, hout, staal of ander materiaal inclusief wanneer van toepassing de fundering, talusbekleding, afdichting van stortnaden en aankleding uit oogpunt van beeldkwaliteit.
- De voegovergangen gelegen tussen de verharding in of op het droge kunstwerk en de verharding van de aansluitende wegen aan weerszijden van het kunstwerk
- De geleiderail op of onder het kunstwerk ter bescherming van het kunstwerk of ter voorkoming dat verkeer op de verkeerde wegheeft komt en/of van het kunstwerk geraakt dan wel solitair geplaatste geleiderail.
- De leuning op het kunstwerk ter voorkoming dat personen en/of voertuigen van het kunstwerk vallen dan wel om voertuigen te keren.
- De goten of andere constructie voor de afvoer van het hemelwater van bijvoorbeeld viaducten.

Onder de genoemde categorieën kunstwerken vallen niet:

- De sluiscomplexen Vlissingen en Veere inclusief uitwateringssluis
- De beweegbare bruggen over het Kanaal door Walcheren
- De Zeelandbrug inclusief basculebruggen, geleiderail, verharding en leuning.
- De aanlandingsvoorzieningen voor het fietsvoetveer Vlissingen-Breskens
- De brug bij Kleverskerke.

De genoemde kunstwerken vallen onder het thema 'Natte Kunstwerken' en worden beschreven in de Uitvoeringsstrategie die daarvoor wordt opgemaakt (voorzien 2019).

Voor zover niet in een nader document (bijvoorbeeld een beheerregeling, zie hieronder) vastgelegd behoort tevens niet tot de Droge Kunstwerken:

- De verharding in of op het Droge Kunstwerk waarover het verkeer rijdt. Het in stand houden van de verharding valt onder het thema 'Verhardingen' wanneer ook de aansluitende verharding in beheer is bij de Provincie. Is de aansluitende verharding in beheer bij een andere partij, bijvoorbeeld een andere wegbeheerder, dan is ook de verharding in of op het kunstwerk in beheer bij die andere partij. Aangezien de Provincie er voor dient te zorgen dat de Droge Kunstwerken in goede staat van onderhoud verkeren dienen er goede afspraken gemaakt te worden met de betreffende wegbeheerder.
De verharding heeft ook een beschermende functie voor het dek van het Droge Kunstwerk. Voor het waarborgen hiervan gelden randvoorwaarden dan wel moeten goede afspraken worden gemaakt.
- De verlichting in of op het kunstwerk. Als de verlichting in beheer is bij de Provincie vallen de maatregelen die worden uitgevoerd om de openbare verlichting in stand te houden onder het thema 'Openbare Verlichting'. Voor het in stand houden van de openbare verlichting is een raamcontract afgesloten. In sommige gevallen is de verlichting in beheer bij een andere wegbeheerder. Bijvoorbeeld wanneer die is geplaatst uit het oogpunt van sociale veiligheid.
- De werktuigbouwkundige- en elektrotechnische voorzieningen (o.a. de pompen die ingezet worden voor het afvoeren van hemelwater uit tunnels). Deze onderdelen zijn vanuit praktisch oogpunt ondergebracht bij het thema Natte Kunstwerken.
- De wegbermen ter plaatse van de Droge Kunstwerken. Ter plaatse van de Droge Kunstwerken is sprake van bermen en taluds. Hierop is groen aanwezig in de vorm van gras, struiken en soms ook bomen. Dit valt onder het Kapitaalgoed Groen.

Beheerregeling

Op het moment dat (water)wegen van meerdere wegbeheerders op elkaar aansluiten of elkaar kruisen is het gebruikelijk dat er nadere afspraken worden gemaakt over de grenzen van het beheer en onderhoud. Vaak gebeurt dat per project, bijvoorbeeld bij de aanleg van een rotonde of parallelweg. In sommige gevallen worden er echter ook per wegbeheerder voor een bepaald onderdeel van het areaal algemene afspraken gemaakt. Dat is van toepassing op de Droge Kunstwerken.

In 2014 is een beheerregeling gesloten tussen Rijkswaterstaat Zee en Delta (RWS) en de Provincie Zeeland (Overeenkomst RWS Uniformering B&O Droge Kunstwerken, Nummer RWS-2014/7864). De strekking van deze regeling is dat wanneer RWS een kunstwerk in beheer heeft waar een Provinciale weg overheen of onderdoor loopt, RWS dan ook de verharding op of onder het kunstwerk in beheer heeft alsmede de overige tot het kunstwerk behorende zaken zoals werktuigkundige- en elektrotechnische voorzieningen, geleiderail,

leuning, goten, openbare verlichting, voegovergangen etc. Met betrekking tot deze beheerregeling brengt RWS geen kosten in rekening. Daarnaast zijn er nog verschillende andere overeenkomsten waarin specifieke afspraken zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud. Deze overeenkomsten hebben betrekking op één of enkele kunstwerken en zijn vaak opgemaakt in het kader van een nieuwbouwproject of grootschalige renovatie. Het is gewenst om gedurende de looptijd van de Uitvoeringsstrategie meer inzicht te krijgen in de aard en inhoud van alle overeenkomsten.

De stand van zaken op dit moment (november 2018) is dat voor het overgrote deel van de Droge Kunstwerken goed in beeld is welke afspraken er met andere kunstwerkbeheerders zijn gemaakt over de beheer- en onderhoudsgrenzen. Waar dat in ieder geval nog ontbreekt is voor wat betreft de categorie Duikers. Het is nog niet in alle gevallen duidelijk wie de beheerder is. Het is gewenst om ook daar gedurende de looptijd van de Uitvoeringsstrategie goed inzicht in te verkrijgen. Voor zover nu bekend heeft de Provincie op grond van deze overeenkomsten geen of slechts een geringe financiële verplichting richting andere beheerders.

2.2. Overzicht van het areaal

Zoals hiervoor beschreven volgt het areaal uit de scope van de Uitvoeringsstrategie. In de volgende tabel staat een overzicht van het areaal van de Droge Kunstwerken.

Areaal Droge Kunstwerken		
Onderdelen	Aantal	Bijzonderheden
Bruggen	23	
Viaducten	24	
Tunnels	41	
Duikers	157	Nog niet het hele areaal is in beeld.
Keerwanden/damwanden/geluidschermen	15	
Geleiderails (km)	40,4	Zowel t.p.v. de Droge Kunstwerken als solitaire geleiderails. Exclusief geleiderails Zeelandbrug
Overig	6	O.a. overkluizingen, busstation en pompput.

Tabel 1: areaal Droge Kunstwerken (peildatum september 2018)

Het areaal van de Droge Kunstwerken is niet statisch. De omvang en samenstelling verandert als gevolg van bijvoorbeeld de aanleg van nieuwe infrastructuur of het overdragen aan dan wel overnemen van kunstwerken van andere wegbeheerders. Indien er nieuw areaal wordt toegevoegd, dan heeft dit gevolgen voor de onderhoudslasten. Bij de aanvraag van het investeringskrediet, wordt tevens inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn voor de meerjarige onderhoudskosten.

De gegevens van het areaal van de Droge Kunstwerken zijn opgenomen in het informatiebeheersysteem iAsset. Het gaat daarbij om zowel technische en administratieve gegevens van het kapitaalgoed als ook om informatie over de staat van onderhoud. Daarnaast zal op termijn ook onderhoudsgeschiedenis van de Droge Kunstwerken terug te vinden zijn. Tevens bevat iAsset kengetallen voor maatregelen met behulp waarvan kostenramingen gemaakt kunnen worden.

Naast de in de tabel genoemde kunstwerken bevat iAsset ook informatie van Kunstwerken die, bijvoorbeeld op grond van een beheerregeling, niet bij de Provincie in beheer en onderhoud zijn. Het toch opnemen van deze Droge Kunstwerken gebeurt uit praktisch oogpunt dan wel omdat de Provincie vanuit haar rol een signalerende taak heeft met betrekking tot bepaalde onderdelen van het kunstwerk. Dat is bijvoorbeeld het

geval bij de randbeveiliging van Kunstwerken die in beheer zijn bij derden maar waarover een Provinciale weg gaat.

Naast iAsset bevatten ook de P-schijf en CORSA informatie over de Droge Kunstwerken. Het betreft voornamelijk oude archiefstukken die (nog) niet aan iAsset zijn toegevoegd.

Op de P-schijf is onder andere de volgende informatie terug te vinden:

- Tekeningenarchief.
- Gegevens uit de voormalige KAS (Kunstwerken Administratie Systeem).

Met betrekking tot CORSA gaat het onder andere om beheerregelingen die voor de afzonderlijke kunstwerken zijn afgesloten.

De genoemde informatie is te vinden m.b.t. van de volgende links naar de P- en J-schrijf:

- P:\P&R\Kunstwerken prov. wegen
- P:\Digitaal Tekeningenarchief P&R\Kunstwerken in prov. wegen.
- P:\P&R\Kunstwerken prov. wegen\2. Paspoorten\Gegevens KAS.
- J:\PR\Foto's Kunstwerken in provinciale wegen.

2.3. Raakvlakken met andere kapitaalgoederen

Een van de uitgangspunten van het Beheerkader is dat gestreefd wordt naar integraliteit. Dat wil zeggen dat de aan de verschillende kapitaalgoederen uit te voeren maatregelen voor wat betreft moment van uitvoering op elkaar worden afgestemd. Op die manier is het mogelijk om het beschikbare budget voor het in stand houden van de provinciale infrastructuur zo efficiënt mogelijk in te zetten. Dat geldt ook voor de Droge Kunstwerken. Dit kapitaalgoed heeft een nauwe relatie met de kapitaalgoederen:

- Verhardingen: Het betreft de verharding van de weg of fietspad op, in of onder het kunstwerk
- Openbare verlichting: Het betreft de verlichting op of onder het kunstwerk.
- Natte Kunstwerken: Het betreft de werktuigbouwkundige- en elektrotechnische voorzieningen.

De uitvoering van het meerjarige onderhoudsprogramma voor de Droge Kunstwerken wordt afgestemd op de programma's van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen. Bij de uitvoering van het Beheerkader is sprake van een integrale afweging tussen de verschillende kapitaalgoederen. Daardoor kan het voorkomen dat een maatregel niet wordt uitgevoerd op het voor de Droge Kunstwerken optimale moment.

De uitvoering van de in stand houdingsmaatregelen van een aantal onderdelen van de Droge Kunstwerken is ondergebracht bij (een) ander(e) kapitaalgoed(eren). Voor het thema Droge Kunstwerken geeft dat het volgende beeld:

#	Onderdeel Droge Kunstwerken	Ondergebracht bij Kapitaalgoed	Reden
1	Leuningen	Kapitaalgoed Wegmeubilair	Planning voor het schilderwerk gebeurt vanuit het verleden door de rayonmedewerker. Het is gewenst dit op termijn aan te passen zodat ook onderhoud van leuningen onder het thema Droge Kunstwerken valt.

Tabel 2: Raakvlakken areaal Droge Kunstwerken

De betreffende themabeheerder is verantwoordelijk voor de uitvoering van de benodigde maatregelen.

2.4. Ontwikkelingen

De omvang van het areaal van de Droge Kunstwerken is niet statisch. Deze kan als gevolg van in- en externe ontwikkelingen in de loop van de tijd wijzigen. Met betrekking tot de Droge Kunstwerken gaat het om de volgende ontwikkelingen:

- **Uitbreiding en wijziging areaal**
 - Onderhoudscontract project N62 Tractaatweg: Momenteel wordt gewerkt aan de verdubbeling van de provinciale weg N62 Tractaatweg. In het kader van dit project worden meerdere Droge Kunstwerken aangelegd, waaronder andere 4 nieuwe ongelijkvloerse aansluitingen en een ecopassage. Het voornemen is om het onderhoud van deze Droge Kunstwerken onder te brengen in een meerjarig onderhoudscontract. Eind 2018 zal hierover meer duidelijkheid ontstaan.
 - Overdracht viaduct Rijksweg N61: Vanuit RWS wordt aangestuurd op de overdracht van het Zevenaarviaduct. Dit viaduct is gelegen in Rijksweg N61 ter plaatse van de aansluiting op de N62 ter plaatse van Hoek.
- **Vervangingsvraagstuk Kunstwerken**
 - Een aantal Droge Kunstwerken nadert het eind van hun technische levensduur. De komende jaren dient integraal onderzoek gedaan te worden naar de vraag of de aanwezigheid van de betreffende Droge Kunstwerken op die locaties ook in de toekomst gewenst is en zo ja in welke vorm.
- **Areaal in beeld**
 - Onderzoek areaal duikers: In eerste instantie is enkel het areaal in beeld gebracht van de duikers $\varnothing > 1.00\text{m}$. Op termijn dient ook het areaal van de duikers $\varnothing < 1.00\text{m}$. in beeld te worden gebracht. Op dat moment zal ook blijken of het reeds hiervoor beschikbare budget voldoende is. Hier ligt ook een relatie met het vraagstuk rondom de klimaatadaptatie.
 - Onderzoek areaal riolering: Op een aantal plaatsen langs de provinciale infrastructuur ligt riolering. Het betreft riolering ten behoeve van het verzamelen en afvoeren van hemelwater. De exacte omvang en staat van onderhoud van de riolering die in beheer is bij de Provincie dient de komende tijd in beeld te worden gebracht. Tevens zal een uitspraak gedaan moeten worden over het thema waar het kapitaalgoed riolering wordt ondergebracht (Droge Kunstwerken of Verhardingen). Dan zal ook blijken of het hiervoor reeds beschikbare budget voldoende is. Hier ligt ook een relatie met het vraagstuk rondom de klimaatadaptatie.
 - Staat van onderhoud geleiderail: De komende periode dient in beeld te worden gebracht welk deel van het areaal geleiderail aan de vigerende normen voldoet. Aan de hand van de uitkomsten van dat onderzoek dienen de te nemen maatregelen bepaald te worden.
- **Beheerregeling:** naar analogie van de beheerregeling van RWS (zie hiervoor onder paragraaf 2.1) wordt bezien of ook voor de Droge Kunstwerken die in beheer zijn bij de Provincie een soortgelijke regeling kan worden opgesteld. Daarbij zal ook aandacht zijn voor de (financiële) consequenties van een dergelijke regeling ingeval dit leidt tot eenzijdige overdracht aan andere partijen.

3. Kader

3.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk zijn de scope en het areaal van de Droge Kunstwerken beschreven. Dit zijn niet de enige zaken die van invloed zijn op de Beheerstrategie zoals die in hoofdstuk 4 aan bod komt. Ook de vigerende wet- en regelgeving, het Provinciaal beleidskader en de uitgangspunten en randvoorwaarden die concreet betrekking hebben op de maatregelen die worden uitgevoerd om de Provinciale infrastructuur in stand te houden spelen een rol. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op die punten.

3.2. Wet- en regelgeving

Bij het in stand houden van de provinciale (vaar)weginfrastructuur is de Provincie gebonden aan vigerende wet- en regelgeving en van toepassing zijnde richtlijnen en aanbevelingen. Bijlage 1 bevat een overzicht van de algemene wetgeving. In deze paragraaf wordt de wet- en regelgeving behandeld die specifiek betrekking heeft op de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert en die de Provincie ook toepast. Daarbij wordt steeds aangegeven op welke manier de betreffende regelgeving een rol speelt bij het in stand houden van de Droge Kunstwerken.

In hoofdstuk 1 is de relatie basis versus beleid beschreven. Algemeen uitgangspunt is dat op grond van het Beheerkader bij het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur te allen tijde moet worden voldaan aan de geldende wet- en regelgeving en goed rentmeesterschap. Daar mag niet van worden afgeweken.

Disclaimer

In relatie tot het hiervoor genoemde algemene uitgangspunt geldt nog wel het volgende: Veel Droge Kunstwerken zijn meerdere decennia geleden gebouwd en zullen gelet op hun theoretische levensduur ook de komende decennia nog in stand blijven. Gedurende die periode is (en zal) verschillende wet- en regelgeving echter gewijzigd (worden). De constructie en inrichting van deze kunstwerken is als gevolg daarvan niet in alle gevallen aangepast. De reden daarvan is dat dergelijke aanpassingen als gevolg van de aard van de Droge Kunstwerken die het betreft vaak gepaard gaan met hoge kosten. In dergelijke situaties prevaleert goed rentmeesterschap. Uiteraard zonder afbreuk te doen aan de constructieve- en/of verkeersveiligheid en/of kapitaalvernietiging.

3.2.1. Wetgeving

In deze paragraaf wordt de wet- en regelgeving beschreven die specifiek van toepassing is op de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert. Dat is onder te verdelen in wetgeving en normen.

Wetgeving

- *Burgerlijk wetboek*

Op de (vaar)wegbeheerder rust de verplichting er voor te zorgen dat de toestand van de weg de veiligheid van personen of zaken niet in gevaar brengt. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden in risicoaansprakelijkheid (gebreken aan de (vaar)weg, ofwel de technische staat ervan) en schuld-aansprakelijkheid (gebreken op en rondom de (vaar)weg, ofwel de dienstverlening er omheen). Als iemand de beheerder aansprakelijk stelt voor schade die iemand lijdt als gevolg van gebreken aan het Droge Kunstwerk, dan moet de beheerder aantonen dat hij de inspectie en het onderhoud van de Droge Kunstwerken met optimale zorg uitvoert. De beheerder moet dus kunnen aantonen wat hij heeft gedaan om risico's voor de weggebruiker te beperken en dat hij structureel aan monitoring

en onderhoud doet. Alleen op die manier is het risico van aansprakelijkheidstelling door weggebruikers terug te dringen. Onontbeerlijk voor een overtuigende bewijsvoering zijn daarbij preventief onderhoudsbeleid, een goede klachtenregistratie en een goed werkend systeem van rationeel beheer. De mate waarin aan de onderhoudsplicht moet worden voldaan, hangt af van de functie van de weg en het kunstwerk dat zich daarin bevindt en de verwachting die de weggebruiker heeft op grond van het feitelijke beeld van de weg.

- *Wegenwet*

De Provincie dient er in haar rol van wegbeheerder voor te zorgen dat de wegen die zij beheert in goede staat van onderhoud verkeren. Onder de definitie van wegen worden in dit verband ook de Droge Kunstwerken verstaan. In de Wegenverordening Zeeland 2010 (gewijzigd 2012) worden kunstwerken met name genoemd als behorende tot de openbare weg. Op grond van artikel 15 moeten alle overheden zorgen dat 'de binnen haar gebied liggende openbare wegen in goede staat verkeren'. De Wegenwet geeft niet aan wat de (minimale) kwaliteitseisen daarvoor zijn. Dat is vastgesteld ar wordt in de verschillende Uitvoeringsstrategieën antwoord op gegeven.

- *Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994)*

De wegenverkeerswet heeft betrekking op alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten. Op grond van artikel 2 is de wegbeheerder verplicht om de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden en de bereikbaarheid te waarborgen.

- *Bouwbesluit*

Een bouwwerk mag geen gevaar opleveren voor bewoners, gebruikers en omgeving. Daarom heeft de overheid in het Bouwbesluit 2012 voorschriften voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu vastgelegd. Een bouwwerk moet altijd voldoen aan die voorschriften. Met het uitvoeren van de instandhoudingsmaatregelen dient daar rekening mee te worden gehouden.

- *Arbeidsomstandighedenwet (ARBO)*

Alle werkgevers zijn op grond van de Arbeidsomstandighedenwet verplicht tot het uitvoeren van arbeidsomstandighedenbeleid, het opstellen van een meerjarenplan daarvoor en het uitbrengen van een jaarverslag. Het beleid moet zijn gericht op zowel veiligheid, gezondheid, welzijn als milieu. Daarnaast moeten we voldoen aan het Bouwprocesbesluit. Dit is een uitwerking van de EG-richtlijn "Minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiel bouwplaatsen". Voor de kunstwerkbeheerder betekent dit in hoofdzaak het opstellen van bestekanalyses of arbo-projectrisico-inventarisaties en het zorgdragen voor het opstellen van Veiligheids- en Gezondheidsplannen (V&G-plannen). In het kader is ook de CROW-publicatie "Maatregelen bijwerken in uitvoering" van toepassing. De beheerder van de kunstwerken moet ARBO-verantwoorde keuzes maken in de ontwerpen.

- *Aanbestedingswet 2012 (gewijzigd 2016)*

Bij aanbesteden van opdrachten voor het uitvoeren van maatregelen aan de (vaar)weginfrastructuur dient de Provincie te voldoen aan de aanbestedingswet 2012. Met deze wet geeft Nederland invulling aan de Europese richtlijnen voor aanbesteden. De wet bevat regels voor aanbestedingen onder en boven de Europese drempelbedragen. Een aantal bepalingen uit de aanbestedingswet zijn nader uitgewerkt. Dit zijn onder andere de Gids Proportionaliteit en het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016). De ARW 2016 beschrijft de procedures voor het aanbesteden van opdrachten voor werken. De aanbestedingswet 2012 heeft een relatie met het Provinciaal inkoopbeleid 2016 en de manier waarop de onderhoudsmaatregelen voor de Droge Kunstwerken in de markt worden gezet. Zie verder ook paragraaf 3.3.

- *Wet Milieubeheer*

In de Wet Milieubeheer is aangegeven welke stoffen als afvalstoffen zijn aangemerkt. Deze stoffen, die kunnen vrijkomen bij de aanleg en het onderhoud van de infrastructurele kapitaalgoederen, mogen we niet zonder beschermende maatregelen in het milieu brengen. We maken echter uitzondering voor secundaire grondstoffen toegepast in de GWW-sector. Deze materialen mogen we wel gebruiken indien we ze aanwenden overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit.

- *Wet bodembescherming*

Bij het uitvoeren van maatregelen om de Droge Kunstwerken in stand te houden dient voorkomen te worden dat er verontreiniging ontstaat. De Wet bodembescherming bevat bepalingen ter regulering van handelingen die een bedreiging vormen voor de bodem en het grondwater.

Normen

- *NEN-normen (inclusief NEN-EN- en NEN-EN-ISO normen)*

Voor veel producten, installaties en diensten zijn afspraken gemaakt over de kwaliteit en veiligheid. Deze afspraken zijn vastgelegd in normen. De NEN is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en beheren hiervan. De NEN-normen komen tot stand gekomen op basis van vrijwilligheid en hebben geen wettelijk karakter. Er zijn vele normen die betrekking hebben op deze Uitvoeringsstrategie.

De belangrijkste normen die de Provincie toepast zijn:

- NEN-EN 1317-1: 2010: Het afschermen van constructies van wegen.
- NEN-EN 1504: Beschermen en reparatie van betonconstructies.
- NEN-EN 1990, NEN-EN 1991, NEN-EN 1992, NEN-EN 1993, NEN-EN 1994 en NEN-EN 1995: ontwerpen, berekenen en uitvoeren van beton- en staalconstructies.
- NEN-norm 2767: Inspectiemethodiek waarmee o.a. de technische conditie van infrastructurele objecten kan worden vastgesteld (NEN 2767-1). Daarnaast bevat de norm een overzicht van beheerobjecten, elementen en bouwdelen en de mogelijke gebreken (NEN 2767-2 en NEN 2767-4-2). Een inspectie volgens NEN 2767 vormt de input voor de meerjaren onderhoudsplanning.
- NEN-EN-ISO 8501 en NEN-EN-ISO 19840-2012: Beschermen van staalconstructies.
- NEN 8700 en NEN 8701:2015: Het beoordelen van de constructieve veiligheid van bestaande bouwconstructies.

Daarnaast zijn ook de eurocodes van belang. Dit zijn Europese normen voor het toetsen van de constructieve veiligheid van alle mogelijke bouwconstructies. Bij de Eurocodes gaat het om het beoordelen van nieuwe bouwconstructies. De Eurocodes zijn te herkennen aan de code 'EN'.

Voor meer informatie over de NEN-normen en eurocodes wordt verwezen naar www.nen.nl. Deze website bevat naast algemene informatie ook een actueel overzicht van de beschikbare normen.

3.2.2. Richtlijnen en aanbevelingen

Met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken zijn verschillende richtlijnen en aanbevelingen van toepassing. De belangrijkste staan hieronder:

Richtlijnen

In het kader van de Uitvoeringsstrategie Droge Kapitaalgoederen hanteert de Provincie de volgende richtlijnen van toepassing:

- *Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR)*

Een aantal NEN-normen zijn nader uitgewerkt in Nederlandse Praktijkrichtlijnen (NPR). In dit verband is de volgende NPR van belang:

- NPR-CEN-ISO/TR 1317-8: 2012: Afscherpende constructies voor wegen – Deel 8: Afscherpende constructies voor motoren op wegen welke de ernst van botsingen van motorrijders tegengaan door middel van vangrails.

- *CROW-richtlijnen*

De richtlijnen van het CROW bevatten praktisch toepasbare kennis die gebaseerd is op (wetenschappelijk) onderzoek en ervaring uit de praktijk. Bij het opstellen van de richtlijnen zijn experts uit verschillende disciplines betrokken. De CROW-richtlijnen zijn niet wettelijk bindend. De belangrijkste CROW-richtlijnen zijn:

- Handboek wegontwerp 2013
- Publicatie 96a en 96b: werk in uitvoering.
- Publicatie 202: Handboek veilige inrichting van berm (niet autosnelwegen buiten de bebouwde kom)
- Publicatie 298: GCW 2012 – richtlijnen geluidsbeperkende constructies langs wegen.
- Publicatie 705: Veilige inrichting van berm (autosnelwegen).
- Publicatie 706: Handboek bermbeveiligingsvoorzieningen. Dit document gaat in op het vervaardigen, plaatsen en beheren van permanente en tijdelijke afschermingsvoorzieningen.

Voor meer informatie over de CROW-richtlijnen en een overzicht van de beschikbare publicaties wordt verwezen naar www.crow.nl.

- *Richtlijn Beoordeling Kunstwerken 1.1 (RBK)*

De RBK bevat richtlijnen en aanvullende eisen voor de beoordeling van bestaande kunstwerken van Rijkswaterstaat. De RBK versie 1.1 is bedoeld voor stalen en betonnen viaducten en bruggen. De RBK is een document van Rijkswaterstaat. De Provincie past deze overeenkomstig toe.

- *Richtlijn Ontwerp Kunstwerken 1.4 (ROK)*

Naast de RBK heeft Rijkswaterstaat ook de ROK opgesteld. Deze bevat richtlijnen voor de bouw van nieuwe kunstwerken. Ook de ROK past de Provincie overeenkomstig toe.

Aanbevelingen

Naast de genoemde richtlijnen zijn er ook aanbevelingen die een rol spelen bij het in stand houden van de Droge Kunstwerken. Dit zijn met name de *CUR-aanbeveling*: publicaties waarin afspraken tussen partijen in de bouw zijn vastgelegd. Eenduidige afspraken tussen de betrokken partijen zijn van belang om misverstanden en fouten te voorkomen en een kwalitatief goed bouwwerk neer te zetten. Duidelijke afspraken verminderen bovendien het risico voor kosten- en tijdsoverschrijdingen bij bouwprojecten. De belangrijkste CUR-aanbevelingen die betrekking hebben op het in stand houden van de Droge Kunstwerken zijn:

- 117:2015: Inspectie en advies kunstwerken.
- 118:2015: Specialistische instandhoudingstechnieken - repareren van beton.
- 119:2016: Specialistische instandhoudingstechnieken - vullen en injecteren van scheuren, naden en holle ruimten in beton.

Voor een volledig overzicht van de aanbevelingen wordt verwezen naar www.cur-aanbevelingen.nl. Tevens staat op de P-schijf een overzicht van de CUR-aanbevelingen: P:\P&R\Kunstwerken prov. wegen\8.2 normen en richtlijnen\CUR aanbevelingen.

3.3. **Provinciaal Beleidskader**

Naast de wet- en regelgeving zijn er ook Provinciale beleidsplannen die bepalingen bevatten waarmee bij het treffen van maatregelen aan de infrastructuur rekening mee moet worden gehouden.

3.3.1. **Mobiliteitsvisie 2028**

De Mobiliteitsvisie is het belangrijkste beleidsplan met betrekking tot het in stand houden van de infrastructuur. De Mobiliteitsvisie bevat de langetermijnvisie voor de verbetering van de kwaliteit op het gebied van de mobiliteit. Daarbij zijn vier hoofddoelen benoemd:

- 1) **Betrouwbaarheid:** Het mobiliteitssysteem moet ervoor zorgen dat de gekozen bestemming tijdig kan worden bereikt of dat goederen op het juiste moment aankomen.
- 2) **Bereikbaarheid:** Het overbruggen van afstanden moet geen belemmering zijn om maatschappelijk te kunnen participeren.
- 3) **Snelheid:** Voor functionele verplaatsingen mag de reistijd niet te lang zijn.
- 4) **Veiligheid:** Het is niet acceptabel als er onnodig gewonden en dodelijke verkeersslachtoffers vallen.

Deze hoofddoelen zijn in het Mobiliteitsplan Zeeland 2016-2019 verder uitgewerkt in vier actielijnen: sterke netwerken op het vlak van de wegeninfrastructuur en het Openbaar Vervoer, specifieke maatregelen gericht op het economische vestigingsklimaat voor bedrijven, het versterken van de recreatief-toeristische mobiliteit met nadruk op het beleven van Zeeland en acties gericht op de rol van mobiliteit ter verbetering van de leefbaarheid en de veiligheid.

Met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert wordt op de volgende manier invulling gegeven aan de genoemde hoofddoelen:

- **Doorstroming:** Er wordt veel waarde gehecht aan de doorstroming van het wegverkeer. Het beleid is er op gericht om hinder voor de weggebruiker zoveel als mogelijk te voorkomen. Dat betekent dat wanneer er onderhoud aan Droge Kunstwerken dient te worden uitgevoerd de hinder voor de weggebruiker tot een minimum wordt beperkt. Dat gebeurt o.a. door:
 - Het zoveel als mogelijk gecombineerd uitvoeren van werkzaamheden (geen 'postzegels').
 - De werkzaamheden uitvoeren op tijdstippen waarop sprake is van lage intensiteiten (bloktijdenregeling).
 - Daarnaast is ten aanzien van dit punt ook een voorname rol weggelegd voor verkeersmanagement (thema Dienstverlening).
- **Verkeersveiligheid:** één van de speerpunten van het Provinciaal bestuur is het verbeteren van de verkeersveiligheid. Met betrekking tot het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur wordt daar een bijdrage aan geleverd door er voor te zorgen dat de staat van onderhoud van de Droge Kunstwerken voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Daarnaast is het zaak dat ook de inrichting van de Droge Kunstwerken blijft voldoen aan de eerder genoemde richtlijnen en waar nodig kan

worden aangepast als de feitelijke omstandigheden daar om vragen. Dat vraagt om een goede afstemming.

3.3.2. Provinciaal Inkoopbeleid 2016

In 2016 heeft de Provincie het Inkoopbeleid 2016 vastgesteld. Dit beleidsplan is een nadere uitwerking en specificering van de Aanbestedingswet 2012 (gewijzigd) en is gericht op de opdrachten die de Provincie Zeeland in het kader van de uitoefening van haar taken verstrekt. Dit beleidsplan is ook van toepassing op de opdrachten die in de markt worden gezet met het in stand houden van de Droge Kunstwerken.

Onderdelen uit dit beleidsplan die een raakvlak hebben met het in stand houden van de Droge Kunstwerken die deel uitmaken van de Provinciale infrastructuur:

- Stimuleren van het Zeeuwse midden- en kleinbedrijf (MKB).
- Stimuleren van toepassen van biobased- en circulaire materialen en methoden.

In paragraaf 4.4 wordt dit verder uitgewerkt.

3.3.3. Duurzaamheidsbeleid

De Provincie Zeeland heeft met betrekking tot het aspect duurzaamheid geen vastgesteld beleidsplan. Wel dient de Provincie te voldoen aan de verschillende akkoorden die op dit punt zijn gesloten.

In 2015 is het Klimaatakkoord van Parijs gesloten. In het verlengde daarvan heeft de Provincie zich ten doel gesteld om in 2030 de CO₂-uitstoot met 49% te hebben verlaagd ten opzichte van 1990 en in 2050 volledig klimaatneutraal te zijn. Met betrekking tot de infrastructuur heeft de Provincie de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 ondertekend. De doelstelling daarvan is dat duurzaamheid in 2020 integraal onderdeel is van alle GWW projecten die worden uitgevoerd. Het Kapitaalgoed Droge Kunstwerken is daar ook onderdeel van. Bij het bepalen van de onderhoudsmaatregelen die moeten worden uitgevoerd dient met deze afspraken rekening gehouden te worden.

Ten aanzien van de Droge Kunstwerken wordt ingezet op levensduurverlengende maatregelen om invulling te geven aan de duurzaamheidsdoelstellingen. In plaats van het volledig vervangen van duikers wordt in gevallen waar dat mogelijk is een duiker met een kleinere afmeting en lengte of een zogeheten 'sok' in de bestaande duiker geplaatst. Dat voorkomt dat het bovenliggende wegdek moet worden opengebroken met alle bijkomende hinder voor het wegverkeer. Dit wordt 'relining' genoemd.

Uit het voorgaande blijkt dat er met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken nog slechts in beperkte mate invulling wordt gegeven aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Dat vraagt de komende tijd de nodige aandacht. Zie ook paragraaf 3.5. Het is daarbij van belang dat er ten aanzien van dit punt beleid wordt opgemaakt. Niet alleen vanuit het oogpunt van het terugdringen van de CO₂-uitstoot maar ook met betrekking tot de klimaatverandering en hoe met de effecten daarvan om te gaan.

De genoemde doelstellingen zijn erg ambitieus. Het realiseren daarvan vraagt de komende jaren de nodige inspanningen.

3.3.4. Overige (interne) regelgeving en plannen

Naast de hiervoor genoemde beleidsplannen is er géén sprake van andere (interne) regelgeving die van toepassing is op het in stand houden van de Droge Kunstwerken.

3.4. Uitvoeringskader

In de vorige paragrafen zijn het juridisch- en het beleidskader met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert beschreven. Daarnaast zijn er ook nog een aantal andere randvoorwaarden en uitgangspunten waar rekening mee moet worden gehouden. Deze komen in deze paragraaf aan bod.

3.4.1. Prestaties-Kosten-Risico's

In het Beheerkader is aangegeven dat in het kader van assetmanagement gezocht wordt naar de voor de verschillende kapitaalgoederen optimale verhouding tussen de prestaties, kosten en risico's. In deze paragraaf wordt kort ingegaan op deze punten.

Het gaat om de afweging van technische staat van onderhoud van de Droge Kunstwerken versus de beleidsdoelstellingen die bijvoorbeeld ten aanzien van doorstroming gelden. Daarbij wordt gekeken naar de risico's ten aanzien van de doelen en de kosten die daarmee samenhangen.

Prestaties

Onder prestaties wordt in dit verband verstaan de wijze waarop en mate waarin de Droge Kunstwerken hun functie vervullen. Vertrekpunt daarbij is dat met het in stand houden van de Droge Kunstwerken in ieder geval wordt voldaan aan de basis. Daar wordt als volgt invulling aan gegeven:

- *Differentiëren*: Gebeurt niet expliciet. Bij de aanleg van de Droge Kunstwerken wordt reeds rekening gehouden met de feitelijke omstandigheden van de locatie waar het kunstwerk wordt geplaatst (constructie en inrichting). De noodzakelijke onderhoudsmaatregelen worden ingepland op grond van de periodieke toestandsinspecties. In de praktijk houdt dit in dat Droge Kunstwerken met een hogere fysieke belasting als gevolg van het wegverkeer eerder/meer onderhoud nodig hebben (zie ook paragraaf 4.2.2 onderhoudsregime).
- *Wet- en regelgeving*: Uitgangspunt bij het in stand houden van de Droge Kunstwerken is sober maar doelmatig. In het Beheerkader is dat vertaald als voldoen aan de basis. Dat betekent dat de staat van onderhoud van de Droge Kunstwerken dient te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en de eisen die gesteld worden aan goed rentmeesterschap.

Kosten

De kosten betreffen de financiële middelen die nodig zijn om de Droge Kunstwerken gedurende de levensduur in staat te stellen om de prestaties te leveren die er op grond van het Beheerkader van verwacht worden. In dat kader moet worden voldaan aan 'goed rentmeesterschap'. Dat wil zeggen dat er verantwoord moet worden omgegaan met de beschikbare financiële middelen. Ook dit is onderdeel van de basis. Met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken betekent dit:

- *Integraal plannen van maatregelen*: Projecten die op grond van de Investeringsagenda Wegen, deze Uitvoeringsstrategie en de andere Uitvoeringsstrategieën moeten worden uitgevoerd worden op elkaar afgestemd. Zo wordt gezocht naar het optimale moment van het uitvoeren van maatregelen. Zowel binnen het areaal van de Droge Kunstwerken als wel in combinatie met maatregelen voor het in stand houden van andere kapitaalgoederen.
- *Het uitvoeren van de juiste maatregelen en die maatregelen juist uitvoeren*: Gelet op het credo 'sober maar doelmatig' is het van belang dat er kritisch wordt gekeken naar nut en noodzaak van de uit te voeren maatregelen. Enkel die maatregelen dienen te worden uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de basis. Daarnaast dienen de maatregelen die uitgevoerd moeten worden op een goede manier worden uitgevoerd. Dat betekent dat er voldoende kennis en kunde aanwezig dient te zijn.

Risico's

In het Beheerkader zijn de risico's met betrekking tot het in stand houden van de provinciale (vaar)weginfrastructuur reeds benoemd. Ten aanzien van de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert gaat het concreet om de volgende:

- Verkeersveiligheid
- Imago
- Financieel

Het voorkomen en/of beheersen van deze risico's gebeurt door er voor te zorgen dat:

- maatregelen die worden uitgevoerd te allen tijde voldoen aan wet- en regelgeving (basis) (paragraaf 3.3). Hiertoe worden periodiek instandhoudingsinspecties uitgevoerd. Ook worden de constructies van de oudere kunstwerken getoetst;
- de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert in goede staat van onderhoud verkeren (hoofdstuk 4);
- onderhoudsmaatregelen integraal worden afgestemd en zodanig uitgevoerd dat de hinder voor de weggebruiker tot een minimum wordt beperkt. Uitgevoerde maatregelen worden gemonitord.

3.4.2. Levensduurbenadering

Bij het bepalen van maatregelen die in het kader van het Beheerkader worden uitgevoerd om het kapitaalgoed in stand te houden wordt niet alleen gekeken naar de kosten van de maatregel zelf. Er wordt gezocht naar de optimale balans tussen de kosten gedurende de gehele (rest)levensduur van het (onderdeel) van het kapitaalgoed en de te bereiken doelstellingen. Aandachtspunten daarbij zijn o.a. het zoeken naar en bepalen van afstemming met het in stand houden van andere kapitaalgoederen (plannen van het moment van uitvoering), het bepalen en uitvoeren van die maatregelen die nodig zijn om de Droge Kunstwerken op een juiste manier in stand te houden en het uitvoeren van 'goed rentmeesterschap'. Dit heeft een nauwe relatie met de onderhouds- en vervangingsstrategie.

Met betrekking tot de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert wordt invulling aan gegeven door het uitvoeren van levensduur verlengend onderhoud. In plaats van het in zijn geheel of deels vervangen van de Droge Kunstwerken kan er voor worden gekozen om, wanneer mogelijk, nogmaals een onderhoudsmaatregel uit te voeren (bijvoorbeeld relining). Dat heeft een relatie met de verhouding tussen de pijlers prestaties, kosten en risico's zoals in de vorige alinea beschreven. Hier wordt mede invulling aan gegeven door inspecties en constructieve toetsing.

3.5. Ontwikkelingen

De inhoud van het kader is niet statisch. De wet- en regelgeving met betrekking tot de Droge Kunstwerken is continu in beweging. Ook de inhoud van het Provinciaal beleid kan wijzigen. Ten aanzien hiervan worden de komende jaren de volgende veranderingen verwacht:

- *Omgevingsvisie:* Het opstellen van een Omgevingsvisie is een verplichting die voortkomt uit de Omgevingswet die, zoals het er nu uitziet, in 2021 in werking treedt. De Omgevingsvisie bevat het toekomstbeeld voor de fysieke leefomgeving van Zeeland. Het beschrijft op hoofdlijnen de samenhang tussen de voorgenomen ontwikkelingen op het gebied van ruimte, water, milieu, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Het is daarmee een integraal document. Het is nog niet duidelijk in welke mate het inwerking treden van de Omgevingsvisie van invloed is op het in stand houden van de Droge Kunstwerken.

- *CO2-footprint*: De Provincie heeft in 2017 opdracht gegeven om de CO2-footprint van de provinciale infrastructuur vast te stellen. Het rapport hiervan bevat naast de berekening van de footprint ook een aantal aanbevelingen om de footprint te verlagen. De komende periode wordt gebruikt om deze aanbevelingen uit te werken en te prioriteren. Dan zal ook duidelijk zijn wat de gevolgen hiervan zijn voor de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert. Dit is onderdeel van het duurzaamheidsbeleid als genoemd in paragraaf 3.3.3.
- *Werken in hoofdopdrachten*: In het kader van de organisatieontwikkeling wordt afstand gedaan van de huidige afdelingsstructuur. In plaats daarvan gaat de Provincie werken met opdrachten. Het in stand houden van de provinciale (vaar)weginfrastructuur valt in beginsel onder de hoofdopdracht *Havens, Bedrijven en Bereikbaarheid*. Daarnaast kan er bij het treffen van (onderhouds)maatregelen ook een bijdrage worden geleverd aan andere hoofdopdrachten. Wanneer de maatregelen die moeten worden uitgevoerd niet primair tot doel hebben om de Droge Kunstwerken in stand te houden om daarmee hun functie te kunnen blijven vervullen dan vallen de maatregelen onder de categorie beleid en niet onder basis (zie hoofdstuk 1 voor een toelichting op dit onderscheid). Bij nieuwe beleidsmatige wensen, dient tegelijkertijd te worden onderzocht wat de financiële consequenties zijn voor de Droge Kunstwerken en het onderhoud ervan.

4. Beheerstrategie

4.1. Inleiding

De Uitvoeringsstrategie bevat de nadere uitwerking van het Beheerkader. In de vorige hoofdstukken zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het in stand houden van de Droge Kunstwerken benoemd. Dit hoofdstuk beschrijft op welke manier deze kunstwerken, met toepassing van deze randvoorwaarden, concreet in stand worden gehouden. Een en ander leidt uiteindelijk tot de meerjarige onderhoudsplanning (als onderdeel van deze Uitvoeringsstrategie) voor de Droge Kunstwerken. Zie hiervoor verder hoofdstuk 5 en bijlage 4 met de doorvertaling naar de voor de uitvoering van de Uitvoeringsstrategie benodigde financiële middelen.

De onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen zijn de onderhouds- en vervangingsstrategie, de inkoop- en aanbestedingsstrategie, de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de informatievoorziening en monitoring van de uitgevoerde maatregelen en de plannings- en financieringsstrategie. Wanneer er bij de verschillende strategieën sprake is van concrete ontwikkelingen dan worden die ook kort aangestipt.

4.2. Onderhoudsstrategie

Om er voor te zorgen dat de Droge Kunstwerken in goede staat van onderhoud verkeren moeten maatregelen worden getroffen. In deze paragraaf staat beschreven op welke manier deze worden bepaald en uitgevoerd.

4.2.1. Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau waaraan de provinciale (vaar)weginfrastructuur moet voldoen wordt op grond van de uitgangspunten van het Beheerkader gekwalificeerd als sober maar doelmatig. Dat geldt ook voor de Droge Kunstwerken. Het niveau dient te voldoen aan de eisen die daaraan op grond van wet- en regelgeving en normen en richtlijnen worden gesteld (zie hoofdstuk 3). Tevens dient er verantwoord te worden omgegaan met de beschikbare financiële middelen. Op grond van de periodiek uit te voeren cyclische toestandsinspecties blijkt jaarlijks welk deel van het areaal aan het gewenste niveau voldoet en welk deel niet.

Het deel van het areaal dat niet aan het gewenste niveau voldoet is onder te verdelen in twee categorieën, te weten *werkvoorraad* en *uitgesteld onderhoud*. Ten aanzien van de Droge Kunstwerken geldt tevens dat een deel van het areaal nog niet volledig in beeld is gebracht (zie hieronder). Van die categorieën is dus ook niet bekend of het aan het gewenste niveau voldoet.

Werkvoorraad

Op grond van de gehanteerde onderhoudsstrategie (toestandsafhankelijk onderhoud, zie ook verderop) is er in de praktijk altijd een deel van het areaal dat niet aan het gewenste niveau voldoet. Landelijk is het algemeen geaccepteerd dat ongeveer 5% van het areaal niet voldoet aan het gewenste onderhoudsniveau. Dat deel wordt aangemerkt als *werkvoorraad*. De maatregelen die getroffen moeten worden om te zorgen dat die onderdelen van het areaal aan het gewenste niveau voldoen zijn onderdeel van de onderhoudsplanning voor de korte- en lange termijn. Deze maatregelen komen tot stand op grond van de inspecties die zijn uitgevoerd.

Uitgesteld onderhoud

Als onderhoudsmaatregelen die op grond van de uitkomsten van inspecties niet binnen de geadviseerde periode worden ingepland en uitgevoerd is sprake van uitgesteld onderhoud. Het is in beginsel niet gewenst dat er sprake is van uitgesteld onderhoud. Er kunnen echter argumenten zijn die er voor pleiten om in bepaalde gevallen toch uitgesteld onderhoud te accepteren.

Van het deel van het areaal Droge Kunstwerken dat niet aan het gewenste niveau voldoet wordt een deel aangemerkt als uitgesteld onderhoud. De oorzaken van het ontstaan van het uitgesteld onderhoud zijn:

- Het ontbreken van de benodigde financiële middelen en/of capaciteit.
- Integrale afweging om de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten voor de verschillende kapitaalgoederen. (schuiven met moment van uitvoeren van maatregelen).

Het is gewenst om het aandeel uitgesteld onderhoud binnen een zo kort mogelijke periode weg te werken, doch binnen de looptijd van deze Uitvoeringsstrategie (2019-2023).

Factoren die een rol spelen bij de daadwerkelijke termijn waarbinnen het uitgesteld onderhoud wordt weg-gewerkt zijn:

- Integrale afstemming met onderhoudsmaatregelen van andere kapitaalgoederen (te behalen efficiency).
- Ernst van het uitgesteld onderhoud (op grond van de resultaten van de uitgevoerde inspecties) in combinatie met de risico's hiervan voor de verkeers- en/of constructieve veiligheid.
- Beschikbaarheid van de voor de uit te voeren maatregelen benodigde financiële middelen.

Jaarlijks wordt bij het actualiseren van de meerjarige onderhoudsplanning gekeken welk deel van het uitgesteld onderhoud kan worden weggewerkt. Omdat er sprake is van een inhaalslag wordt het aandeel uitgesteld onderhoud apart aangegeven op de meerjarige onderhoudsplanning.

Let wel, uitgesteld onderhoud is niet hetzelfde als achterstallig onderhoud. Bij achterstallig onderhoud is er sprake van een situatie waarbij niet meer wordt voldaan aan het vastgestelde onderhoudsniveau en wat leidt tot schade en verkeers- en/of constructieve onveiligheid en kapitaalvernietiging. Bij uitgesteld onderhoud is dat niet het geval. Uiteraard is het wel zo dat wanneer uitgesteld onderhoud niet alsnog tijdig wordt ingepland dit op termijn kan overgaan in achterstallig onderhoud. In het kader van het in stand houden van de Droge Kunstwerken is géén sprake van achterstallig onderhoud. Wanneer er sprake is van achterstallig onderhoud conform de definitie van de BBV dan dient voor het dekken van de kosten van de uit te voeren onderhoudsmaatregelen om dit weg te werken een voorziening te worden ingesteld. De BBV schrijft tevens voor dat achterstallig onderhoud binnen een termijn van maximaal vier jaar moet worden weggewerkt.

Areaal en staat van onderhoud onbekend

Ten aanzien van de categorieën duikers, riolering en geleiderail is nog geen volledig beeld van het areaal. Dat betekent dat ook niet volledig bekend is of dit voldoet aan het gewenste niveau. Gedurende de looptijd van deze Uitvoeringsstrategie wordt daar onderzoek naar gedaan. Dat gebeurt onder andere op grond van het uitvoeren van inspecties. Op het moment dat ten aanzien van een deel van deze categorieën sprake is van uitgesteld onderhoud wordt dat meegenomen in de planning voor het wegwerken daarvan. Zie ook paragraaf 2.4 ontwikkelingen. Ook dit zal binnen de genoemde looptijd van de Uitvoeringsstrategie plaatsvinden. Op het moment dat de uitkomsten van het genoemde onderzoek bekend zijn zal ook duidelijk zijn wat de financiële consequenties daarvan zijn. Dan zal ook hiervoor een voorstel worden gedaan.

4.2.2. Onderhoudsregime

Theoretische levensduur.

Met betrekking tot het onderhoudsregime wordt met betrekking tot het groot onderhoud als uitgangspunt de theoretische levensduur (van de verschillende onderdelen) van de Droge Kunstwerken genomen. Op grond daarvan worden de verschillende inspecties ingepland. Het onderhoud wordt in de praktijk derhalve uitgevoerd op grond van de feitelijke onderhoudstoestand.

Voor de Droge Kunstwerken geeft dat het volgende beeld:

Droge Kunstwerken			
	Onderdeel	Theoretische Levensduur (jaar)	Opmerkingen
1	Constructie	80 100	
2	Voegovergang	20-40	Afhankelijk van het type voegovergang en de in het contract voorgeschreven ontwerplevensduur.
3	Rubberen voegafdichting	10	
4	Voegafdichting tunnel	15	Wanneer het gaat om een dilatatievoegprofiel dan dient deze dezelfde ontwerplevensduur te hebben als de voegconstructie.
5	Leuningwerk	40	
6	Geleiderail	30	Komt ook voor als solitair geleiderail (niet als zijnde onderdeel van kunstwerk)
7	Oplegging (rubber)	50	
8	Geluidschermen	50	

Tabel 3: Theoretische levensduur Kapitaalgoed Droge Kunstwerken

Uitgangspunt bij de benoemde theoretische levensduur is de ontwerplevensduur zoals voorgeschreven in de richtlijnen. Deze wordt vervolgens zodanig gedimensioneerd dat die de gewenste levensduur mee kan. Let wel, de theoretische levensduren zoals die in bovenstaande tabel staan genoemd zijn gemiddelden. Er zijn uiteraard nuances. Dit is afhankelijk van de feitelijke situatie, zoals het exacte constructieve ontwerp van het Droge Kunstwerk en de materialen die zijn toegepast.

Kritieke onderdelen

Sommige onderdelen van de Droge Kunstwerken maken deel uit van een dermate belangrijk tracé dat in beginsel voorkomen moet worden dat deze (langdurig) niet in staat zijn om hun functie te vervullen. Met betrekking tot die kunstwerken wordt echter géén ander onderhoudsregime gehanteerd. Onderhoudsmaatregelen worden ook voor die Droge Kunstwerken uitgevoerd op grond van de periodiek uitgevoerde toestandinspecties. Zie ook paragraaf 3.4.1 met betrekking tot de prestaties-kosten-risico's.

Onderhoudsstrategie

Voor het onderhoud aan de Droge Kunstwerken wordt de strategie van toestandafhankelijk onderhoud (TAO) gevolgd. Dit houdt in dat het onderhoud aan de Droge Kunstwerken wordt uitgevoerd op basis van uitgevoerde inspecties. Op grond van de uitkomsten van de onderhoudsinspecties wordt de onderhoudsplaning opgesteld.

Ten aanzien van de verschillende onderdelen van de Droge Kunstwerken is sprake van verschillende theoretische (ontwerp)levensduren. De theoretische groot onderhoudscyclus zijn gebaseerd op de theoretische (ontwerp)levensduur en/of de door de leverancier en/of aannemer geadviseerde onderhoudstermijnen. Vervolgens wordt op grond van de uitkomsten van de uitgevoerde inspecties (zie hieronder) het feitelijke jaar van onderhoud bepaald als ook de maatregelen die concreet moeten worden uitgevoerd. Daarbij worden de uit te voeren maatregelen van de verschillende onderdelen van de kunstwerken integraal bekeken en afgewogen om daarmee tot een efficiënte uitvoer van maatregelen en besteding van middelen te komen. Daarnaast vindt zoals eerder ook aangegeven afstemming plaats met de andere infrastructurele kapitaalgoederen. De onderhoudsplanung van het kapitaalgoed Verhardingen is daarbij veelal leidend.

Inspecties

In het kader van de onderhoudsstrategie worden er periodiek en gericht inspecties uitgevoerd. Enerzijds gebeurt dat in eigen beheer door de kantonniër en themabeheerder Droge Kunstwerken. Anderzijds gebeurt dat door daarin gespecialiseerde externe partijen. De frequentie waarin de inspecties worden uitgevoerd is afhankelijk van de aard van (het onderdeel van) het kunstwerk.

In 2014 heeft een extern bureau een instandhoudingsinspectie uitgevoerd voor het hele areaal. Uit deze inspectie is een advies gekomen voor nader onderzoek ten aanzien van onderhouds- en vervangingsmaatregelen. In 2017 is gestart met het analyseren van de noodzaak van de nadere onderzoeken. Op grond daarvan wordt een lijst met kunstwerken opgesteld waarvoor nader onderzoek nodig is. Criteria hiervoor zijn:

- Staat van het kunstwerk vanuit instandhoudingsinspectie.
- Theoretische restlevensduur: Alle kunstwerken met bouwjaar in de periode 1947 – 1962. Vanwege het lage risicoprofiel zijn de duikers $\varnothing \leq 1,00\text{m}^1$ uitgezonderd.

Als uit de nadere onderzoeken blijkt dat er (aanvullende) onderhoudsmaatregelen uitgevoerd moeten worden om aan het gewenste onderhoudsniveau te kunnen voldoen dan worden deze opgenomen in meerjarenplanung en begroting. Het jaar waarin de maatregelen worden uitgevoerd is mede afhankelijk van de noodzaak ervan.

Met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert is sprake van de volgende inspecties:

	Onderwerp	Toelichting
1	Schouwronde kantonniers	De (vaar)wegkantonniers voeren minimaal drie keer per week hun schouwronde uit. In die ronde vallen ook de Droge Kunstwerken. Deze schouw beperkt zich tot het globaal visueel inspecteren van de Droge Kunstwerken vanaf de weg. Bij het constateren van gebreken wordt de themabeheerder Droge Kunstwerken hiervan op de hoogte gesteld. Het betreft hier voornamelijk calamiteitenonderhoud waarvan herstel op korte termijn plaats dient te vinden.
2	Cyclische toestandsinspectie	Alle kunstwerken worden één keer per vijf jaar visueel geïnspecteerd. Het areaal is opgedeeld in vijf voor wat betreft omvang gelijke percelen. Op die manier wordt jaarlijks 20% van het areaal visueel geïnspecteerd. Deze inspectie wordt in eigen beheer uitgevoerd. De visuele cyclische inspecties worden uitgevoerd conform de CUR-aanbeveling 117:2015

3	Gerichte inspectie/nader onderzoek	<p>leder kalenderjaar wordt een lijst opgesteld voor het uitvoeren van gerichte inspecties en/of nader onderzoek. Hiervoor wordt opdracht gegeven aan een extern bureau. Deze worden uitgevoerd als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een melding is ontvangen vanuit het gebied (rayonmedewerker of externe partij). • De resultaten van de cyclische visuele toestandsinspectie daar aanleiding voor geeft. • Er sprake is van een dusdanige (zichtbare) afname van de conditie van het kunstwerk waardoor de functionaliteit en/of veiligheid in het geding komt. • Een kunstwerk wordt overgedragen aan of overgenomen van een andere wegbeheerder. • Een nieuw kunstwerk wordt toegevoegd aan het areaal (vindt plaats bij oplevering van het werk). • Een bestaand kunstwerk wordt uitgebreid/verbouwd waardoor er functionaliteit wordt toegevoegd. • De technische en/of ontwerplevensduur van een kunstwerk nadert (30 jaar voor het einde van de ontwerplevensduur). Vanaf dat moment wordt één keer per tien jaar geïnspecteerd. <p>De gerichte inspecties/nadere onderzoeken worden uitgevoerd conform de CUR-aanbeveling 117-2015 en/of andere specifieke aanbevelingen zoals de CUR-aanbeveling 102. In sommige gevallen kan ook een constructieve toets noodzakelijk zijn. In dat geval is de RBK 1.1 van Rijkswaterstaat van toepassing. Bij nieuwbouw is geldt de ROK 1.4.</p>
4	Monitoringsinspecties	<p>Kunstwerken die op grond van eerdere inspecties als 'verdacht' zijn aangemerkt en waarbij de benodigde maatregelen niet op korte termijn worden uitgevoerd worden jaarlijks geïnspecteerd om de ontwikkeling van het schadebeeld te monitoren.</p>

Tabel 4: Overzicht inspecties areaal Droge Kunstwerken

De uitkomsten van de inspecties vormen mede de input voor het bepalen van de onderhoudsmaatregelen als ook het moment van uitvoeren hiervan.

Storingsdienst

Er is géén sprake van een storingsdienst specifiek voor de Droge Kunstwerken. Er zijn geen onderdelen van de kunstwerken die in storing kunnen vallen. De pompen vallen niet onder de scope van de Uitvoeringsstrategie Droge Kunstwerken maar onder die van Natte Kunstwerken.

Soorten onderhoud

Bij de uitvoering van het onderhoud van de Droge Kunstwerken wordt onderscheid gemaakt in drie soorten onderhoud. Bij de nadere invulling daarvan is aansluiting gezocht bij de definities uit het BBV.

De verschillende soorten onderhoud zijn:

- Dagelijks en klein onderhoud:
 - Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het kapitaal-goed in goed werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld

kwaliteitsniveau (definitie BBV). Het betreft planbare technische onderhoudsmaatregelen met een frequentie $\geq 1x/jaar$.

- Niet-planbare onderhoudsmaatregelen (storingen en schade): Het is op voorhand niet aan te geven met welke frequentie deze maatregelen moeten worden uitgevoerd.

Ten aanzien van de planbare onderhoudsmaatregelen gaat het concreet om:

Onderdeel	Opmerkingen
1. Uitvoeren van beton- en overige reparaties als gevolg van schade en/of calamiteiten.	Gebeurt hoofdzakelijk als gevolg van een calamiteit/schade.
2. Uitvoeren van schilderwerk	

Tabel 5: dagelijks/klein onderhoud Droge Kunstwerken

Gelet op de definities vanuit het BBV is er nagenoeg geen sprake van klein/dagelijks onderhoud m.b.t het in stand houden van de Droge Kunstwerken.

- Groot onderhoud:
 - Uitvoeren van correctieve maatregelen als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik om het kapitaalgoed in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het kapitaalgoed. Het betreft planbare technische onderhoudsmaatregelen met een frequentie $< 1x/jaar$.
 - Periodiek uitvoeren van inspecties.

Concreet gaat het daarbij (niet limitatief) om:

Onderdeel	Opmerkingen
1.	Voegovergangen repareren/vervangen
2.	Voegafdichtingen repareren/vervangen
3.	Leuningen conserveren/vervangen
4.	Geleiderail repareren/vervangen
5.	Uitvoeren van betonreparaties a.g.v. betonerosie
6.	Uitvoeren inspecties
7.	Verwijderen groen

Tabel 6: groot onderhoud Droge Kunstwerken

- Vervanging/reconstructie/renovatie/levensduurverlengende investering:
 - Investerings ten behoeve van de vervanging of reconstructie van het kapitaalgoed als gevolg van economische veroudering of slijtage dan wel het herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen. Het betreft het één op één vervangen van volledig kapitaalgoed en/of grootschalige renovaties.
 - Het herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen

Uitgesteld onderhoud is in beginsel geen aparte onderhoudscategorie. Dit kan voorkomen binnen alle hiervoor genoemde categorie. In het meerjarig onderhoudsprogramma en de voor de uitvoering daarvan benodigde financiële middelen wordt dit wel apart benoemd

4.3. **Vervangingsstrategie**

Deze Uitvoeringsstrategie is gericht op het in stand houden van de Droge Kunstwerken. Er komt echter een moment dat het uitvoeren van onderhoud niet meer toereikend is om het kapitaalgoed om het gewenste niveau te laten presteren. In dat geval dient het kapitaalgoed (of onderdelen daarvan) te worden vervangen. De gronden waarop bepaald wordt wanneer deze vervanging plaatsvindt en de vorm waarin kunnen per (onderdeel van het) kapitaalgoed verschillen. Het bepalen van het feitelijke moment van vervanging gebeurt op grond van een integrale afweging waarbij ook het onderhouds- en vervangingsvraagstuk van andere kapitaalgoederen wordt betrokken. Uitgangspunten zijn uiteraard de theoretische levensduur en, wanneer deze nadert, de uitkomsten van de toestandsinspecties.

In de meerjarenplanning wordt rekening gehouden met het vervangen van (onderdelen) van de Droge Kunstwerken. Op het moment dat de vervangingsinvestering ‘bestedingsgereed’ is wordt bij de voor- of najaarsnota een kredietaanvraag voorgelegd inclusief voorstel voor toekomstige onderhoudskosten en kapitaallasten.

Op het moment dat (een onderdeel van) de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert wordt vervangen dient de keuze gemaakt te worden om het betreffende (onderdeel van het) Droge Kunstwerk te vervangen door precies hetzelfde of dat er bij het vervangen rekening wordt gehouden met wat er op dat moment van het betreffende (onderdeel van het) kapitaalgoed wordt gevraagd. In het laatste geval is sprake van ‘waarde toevoegen’. In beginsel wordt uitgegaan van het laatste. De omgeving waarin de infrastructuur zich bevindt is immers constant in beweging waardoor ook de functie van het betreffende Droge Kunstwerk aan wijziging onderhevig is.

4.4. **Inkoop- en aanbestedingsstrategie**

Het Inkoopbeleid Provincie Zeeland vormt de basis voor het verlenen van opdrachten voor maatregelen die gericht zijn op het in stand houden van de Droge Kunstwerken.

4.4.1. **Inkoop en aanbesteding Droge Kunstwerken**

Concreet wordt voor de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert op de volgende manier invulling gegeven aan de inkoop en opdrachtverlening:

	Onderwerp	Aanbestedingsvorm	Opmerkingen
1	Uitvoeren aanvullend/nader onderzoek	Enkelvoudig onderhands (1-op-1). Waar mogelijk met rouleren van uit te nodigen partijen.	Het is gewenst om dit meervoudig onderhands te doen. Die overstap wordt gemaakt op het moment dat er intern voldoende kennis is opgebouwd. Dit geldt ook voor de gerichte inspecties.
2	Opmaak en/of ontwerp van programma van eisen / bestekken inclusief tekeningen	Enkelvoudig onderhands (1-op-1). Waar mogelijk met rouleren van uit te nodigen partijen. E.e.a. afhankelijk van de aard van de maatregel die op de markt moet worden gezet.	Er is onvoldoende kennis en capaciteit aanwezig om dit in eigen beheer te kunnen doen.

3	Uitvoeren dagelijks/klein onderhoud	Enkelvoudig onderhands (1-op-1) of meervoudig onderhands aanbesteden (met rouleren van uit te nodigen partijen).	Keuze voor procedure wordt gebaseerd op: <ul style="list-style-type: none"> • Hoogte van kostenraming. • Noodzaak tot direct herstel. • Praktisch oogpunt.
4	Uitvoeren groot onderhoud	Afhankelijk van de geraamde kosten van de reconstructie/vervanging worden de opdracht conform de vigerende aanbestedingsregels enkelvoudig onderhands (1-op-1), meervoudig onderhands (met rouleren van uit te nodigen partijen), dan wel openbaar aanbesteed.	Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij de bestekken voor groot onderhoud van andere kapitaalgoederen zoals groot onderhoudsbestek Verhardingen.
5	Reconstructies en/of vervangen van (onderdelen) van het droge kunstwerk	Afhankelijk van de geraamde kosten van de reconstructie/vervanging worden de opdracht conform de vigerende aanbestedingsregels meervoudig onderhands (met rouleren van uit te nodigen partijen), dan wel openbaar aanbesteed.	

Tabel 7: overzicht inkoop en aanbesteding Droge Kunstwerken

Het uitvoeren van periodieke inspecties naar de toestand van de Droge Kunstwerken (op grond van de CUR 117) gebeurt in eigen beheer. Zie hieronder ook hoofdstuk 4.2.2.

Er is bij het treffen van maatregelen om de Droge Kunstwerken in stand te houden (op dit moment) géén sprake van raamcontracten.

4.5. Informatiebeheer-en Monitoringsstrategie

Het is belangrijk dat er voldoende kennis beschikbaar is van de kwantitatieve en kwalitatieve staat van het areaal. Op die manier kunnen namelijk op de juiste gronden prioriteiten worden gesteld met betrekking tot het moment dat er aan de verschillende onderdelen van het areaal onderhoudsmaatregelen moeten worden getroffen.

De informatie over de Droge Kunstwerken dient voor een ieder die voor de uitvoering van de werkzaamheden over deze informatie dient te beschikken beschikbaar en benaderbaar te zijn.

De Uitvoeringsstrategie 'Informatiebeheer en monitoring' vormt de basis voor de manier waarop het informatiebeheer en monitoring met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken die de Provincie beheert is geregeld.

In de volgende paragraaf wordt beschreven op welke manier daar voor de Droge Kunstwerken invulling aan wordt gegeven. Daarna wordt ingegaan op de manier waarop de geplande en uitgevoerde onderhoudsmaatregelen worden gemonitord.

4.5.1. Informatiebeheer

Wordt op een later tijdstip ingevuld. Eerst dient de Uitvoeringsstrategie voor informatiebeheer en monitoring te worden opgesteld.

4.5.2. Monitoring

Wordt op een later tijdstip ingevuld. Eerst dient de Uitvoeringsstrategie voor informatiebeheer en monitoring te worden opgesteld.

4.6. *Planning- en dekkingsstrategie*

De meerjarige beheer- en onderhoudsplanning uit de Uitvoeringsstrategie heeft een tijdhorizon van tien jaar. Het BBV schrijft voor dat deze minimaal één keer per vijf jaar wordt voorgelegd aan Provinciale Staten. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats die ter besluitvorming aan Gedeputeerde Staten wordt voorgelegd. Als uit deze actualisatie blijkt dat een aanpassing van de plannen benodigd is die financiële consequenties heeft dan wordt dit via de planning- en controlcyclus (voor- /najaarsnota) aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Voor de eerste jaren van de meerjarenplanning zijn de maatregelen op grond van de uitkomsten van de uitgevoerde inspecties concreet. Ook de voor de uitvoering van deze maatregelen benodigde middelen zijn op dat moment (vrij) concreet op grond van een globale raming of besteksraming wanneer de betreffende maatregelen reeds zijn uitgewerkt in een bestek of programma van eisen. Voor de (middel)lange termijn worden de benodigde financiële middelen gebaseerd op de koppeling van de uit te voeren maatregelen met de bijbehorende kengetallen/maatregelrijzen zoals die in iAsset zijn opgenomen. Deze getallen/prijzen zijn gebaseerd op ervaringscijfers van gelijksoortige eerder uitgevoerde maatregelen al dan niet in combinatie met de input van externe deskundigen die gespecialiseerd zijn in kostprijsberekeningen. Voor de Droge Kunstwerken is gebruik gemaakt van de diensten van een extern bureau (NIMAS).

Veel inspecties worden pas uitgevoerd nadat de voorjaarsnota is vastgesteld. De periode tussen de voorjaars- en najaarsnota wordt dan ook gebruikt om de onderhoudsplanning verder te concretiseren. Bij de voorbereiding van de behandeling van de najaarsnota moet er duidelijkheid zijn over de onderhoudsmaatregelen die het daaropvolgende jaar uitgevoerd moeten worden als ook over de daarvoor benodigde financiële middelen. In de praktijk zal er enkel voor de eerste planningsjaren sprake zijn van concrete cijfers. Naarmate een jaar van uitvoering zich verder in de tijd bevindt dan zal de begroting voornamelijk gebaseerd zijn op theoretische cijfers gebaseerd op normkosten.

De voorschriften met betrekking tot de plannings- en dekkingsstrategie zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van het ministerie van BZK en de financiële verordening van de Provincie Zeeland. Daarnaast is ook de EVI-toets van belang. Dit stroomschema geeft aan of een bepaalde maatregel valt onder klein onderhoud (Exploitatie), groot onderhoud (Voorziening/Reserve) of vervanging/reconstructie (Investering). Zie ook hieronder in paragraaf 4.6.1. De EVI-toets is terug te vinden in bijlage 2. In bijlage 3 is aangegeven wat de planning voor het kapitaalgoed Droge Kunstwerken inhoudt. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Daarbij wordt de planning- en controlcyclus van de Provincie gevolgd.

4.6.1. *Financiële verwerking*

De in paragraaf 4.2.2 benoemde soorten onderhoud kennen ieder hun eigen financiële verwerkingswijze. Voor de Droge Kunstwerken gaat het concreet om de volgende:

Exploitatiebudget (dagelijks/klein onderhoud)

Hieronder vallen:

- De kosten van het dagelijks/klein onderhoud..
- Kosten die te maken hebben met het oplossen van storingen en calamiteiten.

De genoemde kosten komen ten laste van de exploitatiebudgetten in het jaar dat de kosten ook daadwerkelijk worden gemaakt. De exploitatiebudgetten worden jaarlijks geactualiseerd. Dat gebeurt aan de hand van de wijzigingen van het areaal en de toe te passen indexering. Het actualiseren vindt plaats bij het vaststellen van de begroting.

Voorziening/reserve groot onderhoud (groot onderhoud)

Groot onderhoud aan de Droge Kunstwerken betreft het uitvoeren van correctieve maatregelen. Dit onderhoud is het gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik. De onderhoudsmaatregelen dienen zich in de regel aan en zijn daarom vaak gepland. Groot onderhoud, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het Droge Kunstwerk.

Op grond van de huidige financiële verordening van de Provincie Zeeland 2017 dient er een voorziening groot onderhoud infrastructuur ingesteld. Deze heeft een planperiode van minimaal tien jaar. De voorwaarden om een voorziening in te kunnen stellen staan beschreven in het BBV. In de najaarsnota 2018 ligt echter het besluit voor om in plaats van een onderhoudsvoorziening een reserve groot onderhoud in te stellen, alsmede daarop de financiële verordening aan te passen. De vorming van de onderhoudsreserve baseert zich daarmee ook op deze beheerplannen met een zelfde planperiode.

In gevallen waarbij groot onderhoud ook een deel renovatie (conform de definitie uit het BBV) bevat, moeten de investeringskosten van dat aandeel renovatie worden geactiveerd en afgeschreven. De afschrijvingslasten komen dan jaarlijks (over de gehele levensduur) ten laste van de exploitatie. De financiële verordening kan daarbij voorschrijven dat daarop direct een dekkingsreserve wordt gevormd waaruit de afschrijvingslasten worden gedekt. De termijn waarin de investering wordt afgeschreven wordt gebaseerd op de (rest)levensduur van het infrastructurele kapitaalgoed (zie ook bijlage 5).

De hoogte van de onderhoudsreserve wordt jaarlijks aangepast aan de hand van het geactualiseerde meerjarenprogramma. Dit meerjarenprogramma bepaalt tevens de jaarlijkse toevoeging (dotatie) aan de voorziening. Benodigde wijzigingen in de dotatie aan de reserve worden daarop voorgelegd aan Provinciale Staten.

Investeringskrediet (vervanging/reconstructie/renovatie/levensduurverlengende investering)

Voor maatregelen die vallen onder de categorie investering/reconstructie dient per geval apart een investeringskrediet te worden aangevraagd. Dit investeringskrediet bevat niet enkel de kosten van de maatregel zelf maar ook, wanneer daar sprake van is, de meerkosten voor het toekomstig onderhoud. Dit budget voor de toekomstige onderhoudskosten wordt vervolgens weer verdeeld over de exploitatiebudgetten (dagelijks/klein onderhoud) en de reserve groot onderhoud (groot onderhoud).

Investeringskredieten moeten evenals de genoemde renovatiewerken worden geactiveerd en afgeschreven. Hierop is dan ook dezelfde financiële werkwijze van toepassing. Ook hier geldt dat de termijn waarin de investering wordt afgeschreven gebaseerd wordt op de (rest)levensduur van het infrastructurele kapitaalgoed (zie ook bijlage 5).

In de meerjarige planning worden op basis van de huidige inzichten de vervangingsinvesteringen gepland. Bij het voorleggen van de meerjarenplanning aan Provinciale Staten wordt ook een voorstel gedaan om de in (het meerjarenperspectief van) de begroting ruimte te reserveren voor dekking van de jaarlijkse afschrijvingslast. Het daadwerkelijk voorleggen van een voorstel tot aangaan van de investeringskredieten zal

daarop uiterlijk plaatsvinden in de voorjaarsnota voorafgaand aan het opstellen van de begroting van het volgende jaar waarin het investeringskrediet benodigd is.

4.7. Ontwikkelingen

Ten aanzien van de Beheerstrategie zijn er met betrekking tot de Droge Kunstwerken de volgende ontwikkelingen:

- Aanvullende algemene Uitvoeringsstrategieën:
 - *Inkoop- en aanbesteding*: Naast de Uitvoeringsstrategieën die per kapitaalgoed worden opgemaakt zal er ook een overkoepelende Uitvoeringsstrategie voor opdrachtverlening worden opgesteld. Deze zal ook van invloed zijn op de inkoop- aanbestedingsstrategie met betrekking tot het in stand houden van de Droge Kunstwerken. Deze Uitvoeringsstrategie zal naar verwachting in 2019 worden vastgesteld.
 - *Informatiebeheer en monitoring*: Naast de Uitvoeringsstrategieën die per kapitaalgoed worden opgemaakt zal er ook een overkoepelende Uitvoeringsstrategie voor informatiebeheer en monitoring worden opgesteld. Deze zal ook van invloed zijn op de informatiebeheer- en monitoringsstrategie van de Droge Kunstwerken. Naar verwachting volgt deze Uitvoeringsstrategie in 2019.

5. Meerjarig onderhoudsprogramma

5.1. Meerjarenprogramma

Op grond van het Beheerkader en de gekozen Beheerstrategie (hoofdstuk 4) is een meerjarenprogramma opgemaakt met betrekking tot de uit te voeren onderhoudsmaatregelen aan het areaal van de Droge Kunstwerken zoals dat in hoofdstuk 2 is beschreven. Het meerjarenprogramma heeft een looptijd van tien jaar. Dit programma wordt jaarlijks geactualiseerd.

Bijlage 4 bevat het meerjarenprogramma van de geplande onderhoudsmaatregelen met de daarvoor benodigde (geschatte) financiële middelen voor de periode 2019-2028.

5.2. Toelichting op de meerjarenplanning

Ten aanzien van de cijfers zoals die hiervoor in de meerjarenplanning zijn opgenomen geldt het volgende:

- Onder de genoemde bedragen vallen:
 - De kosten van de maatregel (inclusief toekomstige kosten van dagelijks en/of groot onderhoud en waar van belang of aan de orde de afschrijvingslasten).
 - De kosten van inhuur van personeel als dat voor een specifiek (deel van een) project nodig is (opmaak contractdocumenten, projectleider, toezicht etc.).
 - Kosten van inspecties gericht op het inventariseren van de staat van onderhoud van het Droge Kunstwerk.
 - Administratieve lasten (bijvoorbeeld met betrekking tot het verkrijgen van vergunningen en ontheffingen die benodigd zijn voor het uitvoeren van maatregelen).
- Tot de bedragen horen niet:
 - Loonkosten van Provinciale medewerkers.
 - Bedrijfsvoeringskosten zoals telefoonkosten, licenties, dienstreizen, opleidingen etc.
 - Kosten van onderzoeken en advisering waar deze verder gaan dan inspecties.
- De genoemde bedragen zijn exclusief BTW. De Provincie kan op grond van het BTW-compensatiefonds de aan de opdrachtnemers betaalde BTW compenseren. Op die manier werkt de BTW niet kostenverhogend.
- De in de meerjarenplanning opgenomen bedragen zijn gebaseerd op de maatregelen en maatregelprijzen zoals die in iAsset zijn opgenomen. Deze prijzen zijn gebaseerd op ervaringscijfers van gelijksoortige eerder uitgevoerde onderhoudsmaatregelen in combinatie met de input van een extern bureau gebaseerd in het opmaken van kostenramingen (NIMAS). De bestekraming en de uiteindelijke werkelijke kosten zullen daarvan afwijken omdat die bepaald worden door de markt (vraag en aanbod) op dat moment.
- De bedragen bevatten géén percentage voor 'onvoorzien'. Op grond van de financiële spelregels voor het inrichten van een voorziening is dat niet toegestaan. Voor het hanteren van de onderhoudsreserve hanteren we dit zelfde uitgangspunt. Op het moment dat voor de uit te voeren maatregelen een bestekraming moet worden opgemaakt dan wordt deze wel opgenomen. Op dat moment kan het zo zijn dat de bestekraming daardoor hoger uitvalt dan nu wordt gedacht. De hoogte van de post onvoorzien wordt definitief vastgesteld op het moment van opdrachtverlening. Uitgangspunt daarbij is dat de hoogte van de post onvoorzien 10% van de aanneemsom van de maatregel bedraagt
- De genoemde bedragen worden ieder jaar bij het actualiseren van de Uitvoeringsstrategie bijgesteld aan de hand van het op dat moment geldende prijsniveau. Daarbij wordt gebruik gemaakt van: de indexeringcijfers die specifiek betrekking hebben op de branche. Daarbij geldt het volgende:

- Exploitatiebudget: Volgt de indexering zoals toegepast op de Provinciale begroting. Dit is voor de jaren 2015-2019 op grond van een gemiddelde over de 4 voorafgaande jaren vastgesteld op 1%.
- Reserve groot onderhoud: Volgt evenals de exploitatiebudgetten de indexering zoals toegepast op de Provinciale begroting.
- Investeringskrediet: Geen indexering. Bestekraming wordt opgemaakt aan de hand van het op dat moment geldende prijsniveau.

5.3. Ontwikkelingen

Met betrekking tot de meerjarenplanning zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

- Economische ontwikkeling: De economie bevindt zich in een opwaartse spiraal. De markt heeft moeite om deze groei bij te houden. Dat betekent krapte op de arbeidsmarkt voor technisch personeel en langere wachttijden voor het produceren van de voor de onderhoudsmaatregelen benodigde materialen en materieel.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bij het in stand houden van de (vaar)weginfrastructuur is de Provincie gehouden aan vigerende wet- en regelgeving, vastgesteld beleid en de van toepassing zijnde normen en richtlijnen. Een aantal van deze zaken is van toepassing op het gehele Provinciaal areaal terwijl andere slechts betrekking hebben op enkele of slechts één kapitaalgoed. Deze bijlage bevat de wetgeving die op alle kapitaalgoederen van toepassing is. In paragraaf 3.2 van de verschillende Uitvoeringsstrategieën komt de wet- en regelgeving aan bod die specifiek betrekking heeft op het betreffende kapitaalgoed.

Grondwet

Op grond van artikel 21 van de Grondwet is de zorg van de overheid gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Het beheer van wegen past in dit grondwetsartikel en van oudsher is de zorg voor een goede infrastructuur dan ook een taak van de overheid.

Burgerlijk wetboek

In het Burgerlijk wetboek (BW) wordt de verhouding geregeld tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid waarbij de overheid en de burger een gelijkwaardige positie innemen. Van de onderwerpen die in het BW worden behandeld hebben er slechts een aantal betrekking op de rol van de Provincie als (vaar)wegbeheerder. De belangrijkste daarbij zijn de boeken 5 (zakelijke rechten) en 6 (verbintenissenrecht algemeen). Met betrekking tot boek 5 is het recht van eigendom van de onroerende zaken zoals de wegen en de bomen die in de berm staan het belangrijkste zakelijk recht. Op dat punt is ook sprake van een relatie met de Wegenwet. Ten aanzien van boek 6 rust op de (vaar)wegbeheerder de verplichting er voor te zorgen dat de toestand van de (vaar)weg veiligheid van personen of zaken niet in gevaar brengt. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden in risicoaansprakelijkheid (gebreken aan de (vaar)weg, ofwel de technische staat ervan) en schuldaansprakelijkheid (gebreken op en rondom de (vaar)weg, ofwel de dienstverlening er omheen). Als iemand de beheerder aansprakelijk stelt voor schade die iemand lijdt als gevolg van gebreken aan de weg, dan moet de beheerder aantonen dat hij de inspectie en het onderhoud van de wegen (inclusief voet- en fietspaden) met optimale zorg uitvoert. De beheerder moet dus kunnen aantonen wat hij heeft gedaan om risico's voor de weggebruiker te beperken en dat hij structureel aan monitoring en onderhoud doet. Alleen op die manier is het risico van aansprakelijkheidstelling door weggebruikers terug te dringen.

Onontbeerlijk voor een overtuigende bewijsvoering zijn daarbij preventief onderhoudsbeleid, een goede klachtenregistratie en een goed werkend systeem van rationeel wegbeheer. De mate waarin aan de onderhoudsplicht moet worden voldaan, hangt af van de functie van de weg en de verwachting die de weggebruiker heeft op grond van het feitelijke beeld van de weg.

Provinciewet, artikel 193, de provinciale begroting

Gemeentewet, artikel 203, goedkeuring van de begroting

Provinciale staten/gemeenteraad zien erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kunnen zij afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.

De term 'reëel' betekent dat de ramingen in de begroting reëel moeten zijn, zowel van de voorgaande als van de toekomstige jaren. Specifiek wordt gewezen op de begroting van het onderhoud van de kapitaalgoederen. De risico's op het onderhoud van kapitaalgoederen moeten inzichtelijk zijn, om de financiële positie van de provincie te kunnen beoordelen. Als de financiële positie niet in orde is, komt de verticale toezichthouder in actie.

Bouwbesluit

Een bouwwerk mag geen gevaar opleveren voor bewoners, gebruikers en omgeving. Daarom heeft de overheid in het Bouwbesluit 2012 voorschriften voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu vastgelegd. Een bouwwerk moet altijd voldoen aan die voorschriften. Met het uitvoeren van de instandhoudingsmaatregelen dient daar rekening mee te worden gehouden.

Arbeidsomstandighedenwet (ARBO)

Alle werkgevers zijn op grond van de Arbeidsomstandighedenwet verplicht tot het uitvoeren van arbeidsomstandighedenbeleid, het opstellen van een meerjarenplan daarvoor en het uitbrengen van een jaarverslag. Het beleid moet zijn gericht op zowel veiligheid, gezondheid, welzijn als milieu. Daarnaast moeten we voldoen aan het Bouwprocesbesluit. Dit is een uitwerking van de EG-richtlijn "Minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiel bouwplaatsen". Voor de (vaar)wegbeheerder betekent dit in hoofdzaak het opstellen van bestekanalyses of arboprojectrisico-inventarisaties en het zorgdragen voor het opstellen van Veiligheids- en Gezondheidsplannen (V&G-plannen). In het kader is ook de CROW-publicatie "Maatregelen bijwerken in uitvoering" van toepassing. De (vaar)wegbeheerder moet ARBO-verantwoorde keuzes maken in de ontwerpen.

Wegenwet

De wegenwet heeft betrekking op wegen die bestempeld zijn als openbaar en daarmee voor een ieder toegankelijk. In beginsel geldt dit voor alle wegen die de Provincie in beheer heeft. De belangrijkste bepalingen uit de Wegenwet die een relatie hebben met het Beheerkader betreffen de artikelen die gaan over de onderhoudsplicht. De wegbeheerder is verplicht om er voor te zorgen dat een weg waarvoor hij verantwoordelijk is in goede staat van onderhoud verkeert. Er is sprake van een relatie tot de Wegenverkeerswet 1994 en de Wegenverordening Zeeland 2010.

Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994)

De wegenverkeerswet heeft betrekking op alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten. De wegenverkeerswet vormt de basis voor de regelgeving van het wegverkeer in Nederland. Een aantal hoofdlijnen is nader uitgewerkt in een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB). Eén daarvan is het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) waarin alle verkeersregels en verkeerstekens zijn opgenomen die in Nederland van toepassing zijn. Een andere AMvB is het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW). Op grond van artikel 2 is de wegbeheerder verplicht om de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden en de bereikbaarheid te waarborgen.

Wet beheer rijkswaterstaatswerken

Het Rijk heeft (snel)wegen, viaducten, tunnels, bruggen en dijken in beheer. Deze 'waterstaatswerken' moeten goed beheerd en onderhouden worden, zodat ze veilig en doelmatig kunnen worden gebruikt. De Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) geeft Rijkswaterstaat de mogelijkheid hiervoor te zorgen. In de toepassing van deze wet staat het goed functioneren van het waterstaatswerk voorop. Belangen van anderen, zoals weggebruikers, worden hier tegen afgewogen.

Volgens de wet is het verboden om zonder toestemming van de minister van Infrastructuur en Waterstaat iets anders te doen met een waterstaatswerk, dan waarvoor het bedoeld is. Men mag bijvoorbeeld niet zomaar een kabel leggen in de grond naast een rijksweg, of een reclamebord plaatsen in de wegberm. Ook

voor de bouw van een wegrestaurant of een benzinstation langs de rijksweg moet een vergunning op basis van de Wbr worden aangevraagd.

Landelijke Tunnelrichtlijn (LTR)

Tunnels zijn onmisbaar in het Nederlandse wegennet. Om tunnels optimaal te laten functioneren heeft Rijkswaterstaat samen met overheden, organisaties uit de wereld van transport, marktpartijen en hulpdiensten de Landelijke Tunnelstandaard (LTS) ontwikkeld. In de tunnelstandaard staan standaardprocessen en functionele eisen voor de aanleg van Rijkstunnels en het beheer en de organisatie van tunnels. Lagere overheden conformeren zich in zijn algemeenheid aan deze standaard.

Wegenverordening Zeeland 2010 (gewijzigd in 2012)

De Provinciale wegen vervullen een functie in het vervoersnetwerk in Zeeland. Om deze functie goed uit te kunnen oefenen hebben ze een bepaalde inrichting en moeten ze op een dusdanige wijze worden onderhouden dat deze functie in stand blijft. Vanuit dat oogpunt is het voor derden niet zondermeer toegestaan om wijzigingen aan te brengen aan de inrichting. In de Wegenverordening staan voorschriften over wat wel en niet mag rondom de provinciale wegen. Voor sommige zaken zoals het aanbrengen van een dam of het leggen van kabels en leidingen is het mogelijk een ontheffing aan te vragen.

Waterwet

De Waterwet regelt het beheer van het oppervlaktewater, het grondwater en de waterkeringen. Ook bevat de wet enkele bijzondere zorgplichten en regels voor de aanleg en beheer van waterstaatswerken. De wet is onder meer gericht op het voorkomen en beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste. De Waterwet bevat de wettelijke basis voor onder andere het regionaal waterplan dat de Provincie opstelt. De Waterwet heeft daarnaast tot doel om de samenhang tussen het waterbeleid en de ruimtelijke ordening te verbeteren.

Waterverordening

De Provincie Zeeland heeft de regels uit de Waterwet nader uitgewerkt in de Waterverordening Provincie Zeeland. De verordening heeft betrekking op het beheer van de watersystemen, waterkeringen, oppervlaktewater en grondwaterlichamen. Het waterschap Scheldestromen voert de meeste beheertaken uit. Daarnaast geeft de Waterverordening invulling aan het waterbeleid zoals dat is neergelegd in het Omgevingsplan Zeeland. De verordening bevat ook regels met betrekking tot het gebruik van het Kanaal door Walcheren voor bijvoorbeeld het plaatsen van borden en constructies of het leggen van kabels en leidingen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan ontheffing worden aangevraagd.

Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming beschermt de Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. De Provincie is ten aanzien hiervan sinds 2017 het bevoegd gezag. In die hoedanigheid is de Provincie verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen en ontheffingen. De Wet Natuurbescherming bevat ook de regelgeving en voorschriften die voorheen in de Flora en Faunawet en de Boswet waren opgenomen. Die zijn vooral van belang bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan bermen en bomen.

Wet Milieubeheer

In de Wet Milieubeheer is aangegeven welke stoffen als afvalstoffen zijn aangemerkt. Deze stoffen, die in dit kader kunnen vrijkomen bij de aanleg van en het onderhoud aan de infrastructurele kapitaalgoederen, mogen we niet zonder beschermende maatregelen in het milieu brengen. We maken echter uitzondering

voor secundaire grondstoffen toegepast in de GWW-sector. Deze materialen mogen we wel gebruiken indien we ze aanwenden overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit.

Wet geluidhinder

De wetten en regels voor het bestrijden en voorkomen van geluidshinder ten gevolge van wegverkeer, railverkeer en industrie zijn sinds het einde van de jaren zeventig vastgelegd in de Wet geluidshinder. Hierin staat onder meer wanneer we de geluidsbelasting moeten toetsen. Voor het wegverkeer is dit bij de aanleg van een nieuwe weg, de bouw van nieuwe woningen en wanneer er wijzigingen aan de weg plaats vinden. Daarnaast is vastgelegd hoeveel decibel geluid in deze situaties is toegestaan. Wanneer we een overschrijding van de norm constateren bij de toetsing, moeten we maatregelen treffen om de geluidsbelasting terug te brengen. De metingen worden uitgevoerd aan de hand van het Reken- en Meetvoorschrift geluidshinder 2006 (bijlage III van de Wet geluidshinder). Hier dient rekening mee gehouden te worden bij het in stand houden van de Verharding. Dat kan door een keuze te maken voor een bepaald type verharding.

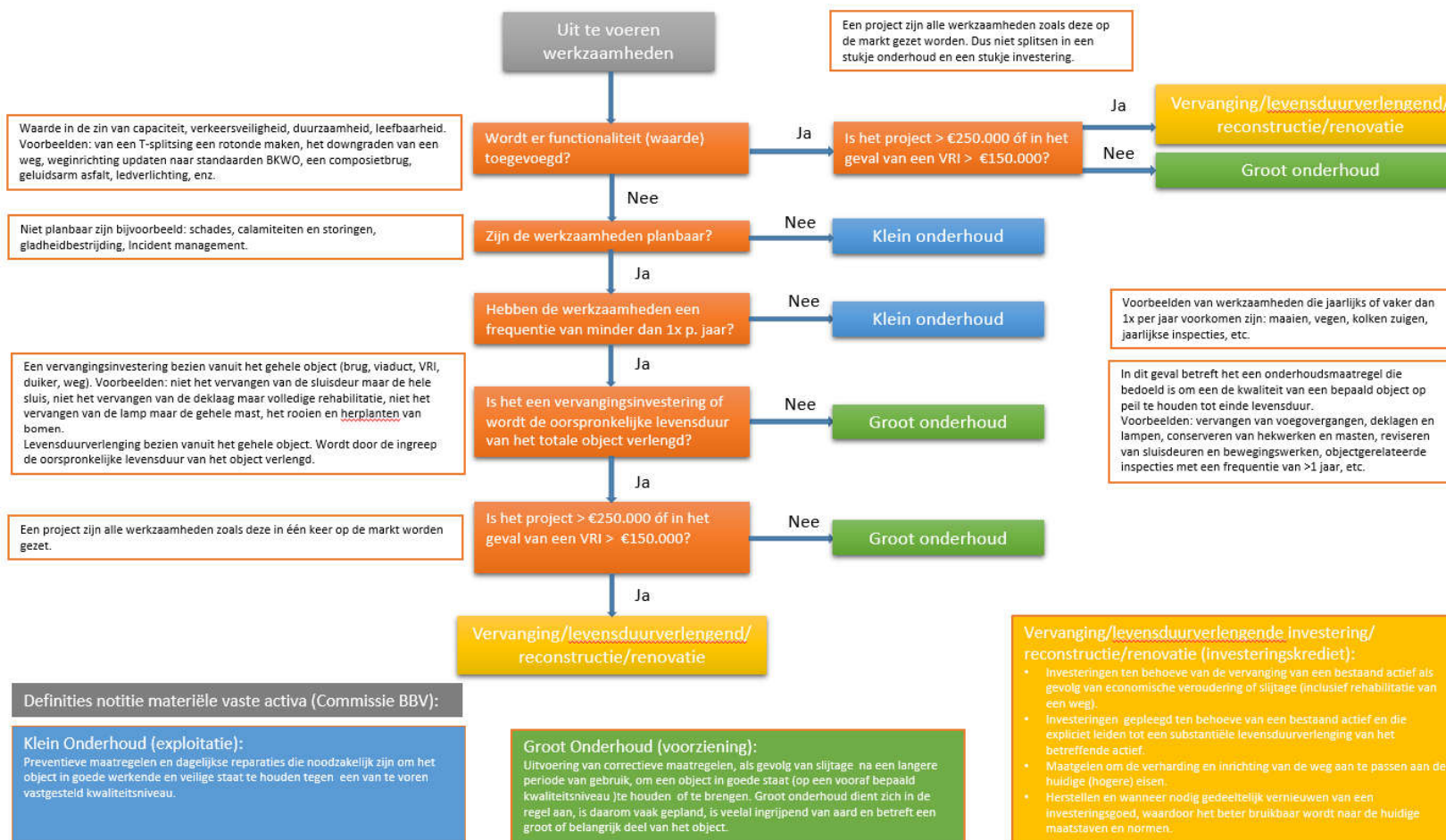
Wet bodembescherming

Bij het uitvoeren van maatregelen om de (vaar)weginfrastructuur in stand te houden dient voorkomen te worden dat er verontreiniging ontstaat. De Wet bodembescherming bevat bepalingen ter regulering van handelingen die een bedreiging vormen voor de bodem en het grondwater.

Aanbestedingswet 2012 (gewijzigd 2016)

Bij aanbesteden van opdrachten voor het uitvoeren van maatregelen aan de (vaar)weginfrastructuur dient de Provincie te voldoen aan de aanbestedingswet 2012. Met deze wet geeft Nederland invulling aan de Europese richtlijnen voor aanbesteden. De wet bevat regels voor aanbestedingen onder en boven de Europese drempelbedragen. Een aantal bepalingen uit de aanbestedingswet zijn nader uitgewerkt. Dit zijn onder andere de Gids Proportionaliteit en het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016). De ARW 2016 beschrijft de procedures voor het aanbesteden van opdrachten voor werken. De aanbestedingswet 2012 heeft een relatie met het Provinciaal inkoopbeleid 2016.

Bijlage 2 EVI-TOETS

Bijlage 3 Planning actualiseren meerjarenplanning

Onderwerp		Termijn	Actiehouder	Toelichting
Voorjaarsnota				
Actualiseren meerjarenplanning		November/december	Themabeheerder	Korte termijn: Inspecties worden uitgevoerd zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 Lange termijn: theoretisch
Maken globale kostenraming		November/december	Themabeheerder	Het betreft een eerste inschatting van de kosten op grond van normkosten/eenheidsprijzen voor de verschillende maatregelen. Op het moment dat de maatregelen worden aanbesteed wordt er een bestekraming gemaakt.
Integrale afstemming	Kapitaalgoederen: <ul style="list-style-type: none"> • Verhardingen • Natte Kunstwerken • Openbare Verlichting 	December/januari	Thema's Infra en Dienstverlening in samenwerking met Team Programmeren	Interne afstemming met de themabeheerders van de verschillende kapitaalgoederen.
	Investeringsagenda	December/januari	Team Programmeren	Afstemming met ambtelijk opdrachtnemer Investeringsagenda Wegen.
	Afstemming Financiën	December/januari	Team Programmeren	In beeld brengen van de gevolgen voor de budgetten van de verschillende soorten onderhoud.
Concept meerjarige onderhoudsplanning (10 jaar) gereed (inclusief globale kostenraming)		Uiterlijk 15 februari	Team Programmeren	Datum is afgeleid van de deadline die de afdeling Financiën heeft gesteld in het kader van de planning- en controlcyclus. Als die deadline wijzigt kan dat betekenen dat ook de deadlines zoals hier genoemd moeten worden aangepast

Onderwerp		Termijn	Actiehouder	Toelichting
Najaarsnota				
Actualiseren meerjarenplanning		April/mei	Themabeheerder	Korte termijn: Inspecties worden uitgevoerd zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 Lange termijn: theoretisch
Maken globale kostenraming		April/ mei	Themabeheerder	Het betreft een tweede inschatting van de kosten op grond van normkosten/eenheidsprijzen voor de verschillende maatregelen. Op het moment dat de maatregelen worden aanbesteed wordt er een bestekraming gemaakt.
Integrale afstemming	Kapitaalgoederen: <ul style="list-style-type: none"> • Droge Kunstwerken • Natte Kunstwerken • Elektrotechnische Verkeersvoorzieningen • Openbare Verlichting • Groen • Wegmeubilair • Dienstverlening 	Juni/juli	Thema's Infra en Dienstverlening in samenwerking met Team Programmeren	Interne afstemming met de themabeheerders van de verschillende kapitaalgoederen.
	Investeringsagenda	Juni/juli	Team Programmeren	Afstemming met ambtelijk opdrachtnemer Investeringsagenda Wegen.
	Afstemming Financiën	Juni/juli	Team programmeren	In beeld brengen van de gevolgen voor de budgetten van de verschillende soorten onderhoud.
Definitieve meerjarige onderhoudsplanning (10 jaar) gereed (inclusief globale kostenraming)		Uiterlijk 1 augustus	Team programmeren	Datum is afgeleid van de deadline die de afdeling Financiën heeft gesteld in het kader van de planning en controlcyclus. Als die deadline wijzigt kan dat betekenen dat ook de deadlines zoals hier genoemd moeten worden aangepast

Bijlage 4 Meerjarig onderhoudsprogramma

Meerjarenprogramma

Op grond van het Beheerkader en de gekozen Beheerstrategie is een meerjarenprogramma opgemaakt met betrekking tot de uit te voeren onderhoudsmaatregelen aan het areaal van de Droge Kunstwerken zoals dat in hoofdstuk 2 is beschreven. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe dit programma er uit ziet. Het meerjarenprogramma heeft een looptijd van 10 jaar. Dit programma wordt jaarlijks geactualiseerd.

Het onderstaande meerjarenprogramma bevat de geplande onderhoudsmaatregelen met de daarvoor benodigde (geschatte) financiële middelen voor de periode 2019-2028.

Klein onderhoud										
<i>Bedragen in €</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Calamiteiten	21.422	21.422	21.422	21.422	21.422	21.422	21.422	21.422	21.422	21.422
Schilderwerk	25.503	25.503	25.503	25.503	25.503	25.503	25.503	25.503	25.503	25.503
Totaal	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925

Tabel A: Meerjarenprogramma klein onderhoud Droge Kunstwerken 2019-2028 (exploitatie)

Groot onderhoud										
<i>Bedragen in €</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bruggen	608.738	10.061	35.370	47.758	7.139	54.187	18.115	9.213	27.345	51.473
Viaducten	190.158	551.632	317.657	209.259	110.671	172.731	76.566	164.638	56.998	10.531
Tunnels	92.098	321.177	63.296	39.626	71.064	140.888	114.482	88.219	16.243	107.225
Duikers	634.415	109.440	69.161	91.909	26.136	73.639	48.382	136.044	18.206	32.097
K+ Dwanen + Geluidscherm	30.826	1.273	-	-	1.392	695	5.789	17.873	-	6.174
Geleiderails	151.357	151.357	151.357	151.357	151.357	151.357	151.357	151.357	151.357	151.357
Overig	464	-	-	-	-	464	756	-	1.513	-
Totaal	1.708.057	1.144.940	636.842	539.910	367.759	593.961	415.448	567.344	271.662	358.858

Tabel B: Meerjarenprogramma groot onderhoud Droge Kunstwerken 2019-2028 (reserve groot onderhoud)

Vervanging/re-constructie										
<i>Bedragen in €</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bruggen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viaducten	0	0	0	3.233.164	0	0	0	0	0	0
Tunnels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Duikers	344.656	0	0	0	0	0	0	0	0	0
K+ Dwanen + Geluidscherm	0	0	0	0	0	0		0	0	0
Geleiderails	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	334.656	0	0	3.233.164	0	0	0	0	0	0

Tabel C: Meerjarenprogramma vervanging/reconstructie Droge Kunstwerken 2019-2028 (investeringskrediet)

Afschrijvings-Kosten										
<i>Bedragen in €</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bruggen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viaducten	0	0	0	0	40.415	40.415	40.415	40.415	40.415	40.415
Tunnels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Duikers	0	4.308	4.308	4.308	4.308	4.308	4.308	4.308	4.308	4.308
K+ Dwanen + Geluidscherm	0	0	0	0	0	0		0	0	0
Geleiderails	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	4.308	4.308	4.308	44.723	44.723	44.723	44.723	44.723	44.723

Tabel D: Meerjarenprogramma afschrijvingskosten Droge Kunstwerken 2019-2028

Het sommeren van de vier meerjarenbegrotingen geeft het volgende totaaloverzicht voor de periode 2019-2028

Totaal-overzicht										
<i>Bedragen in €</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kl. onderhoud	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925	46.925
Gr. onderhoud	1.693.484	1.156.380	643.203	545.297	371.423	599.895	419.594	573.008	274.365	362.434
Verv./Reconstr.	334.656	0	0	3.233.164	0	0	0	0	0	0
Afschrijvings-kosten	0	4.308	4.308	4.308	44.723	44.723	44.723	44.723	44.723	44.723
Totaal	2.075.065	1.207.613	694.436	3.829.694	463.071	691.543	511.242	664.656	366.013	454.082

Tabel E: Totaaloverzicht meerjarenbegroting Droge Kunstwerken 2019-2028

Bijlage 5 Afschrijvingstermijnen infrastructurale kapitaalgoederen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van het ministerie van BZK bevat voorschriften over het activeren en afschrijven van investeringen. De BBV is ook van toepassing op de Uitvoeringsstrategieën. Dat betekent dat de investeringen die in dat kader worden gedaan voor vervangingen, het uitvoeren van levensduurverlengende maatregelen, reconstructies en renovaties moeten worden geactiveerd en afgeschreven.

De termijn waarin de investering moet worden afgeschreven is gekoppeld aan de theoretische levensduur van de (onderdelen van de) verschillende infrastructurale kapitaalgoederen.

Er is sprake van twee soorten investeringen: investeringen gericht op het vervangen van het infrastructurale kapitaalgoed en investeringen gericht op het verlengen van de levensduur ervan. Voor de genoemde soorten gelden verschillende afschrijvingstermijnen.

Investering m.b.t. het vervanging van infrastructurale kapitaalgoederen

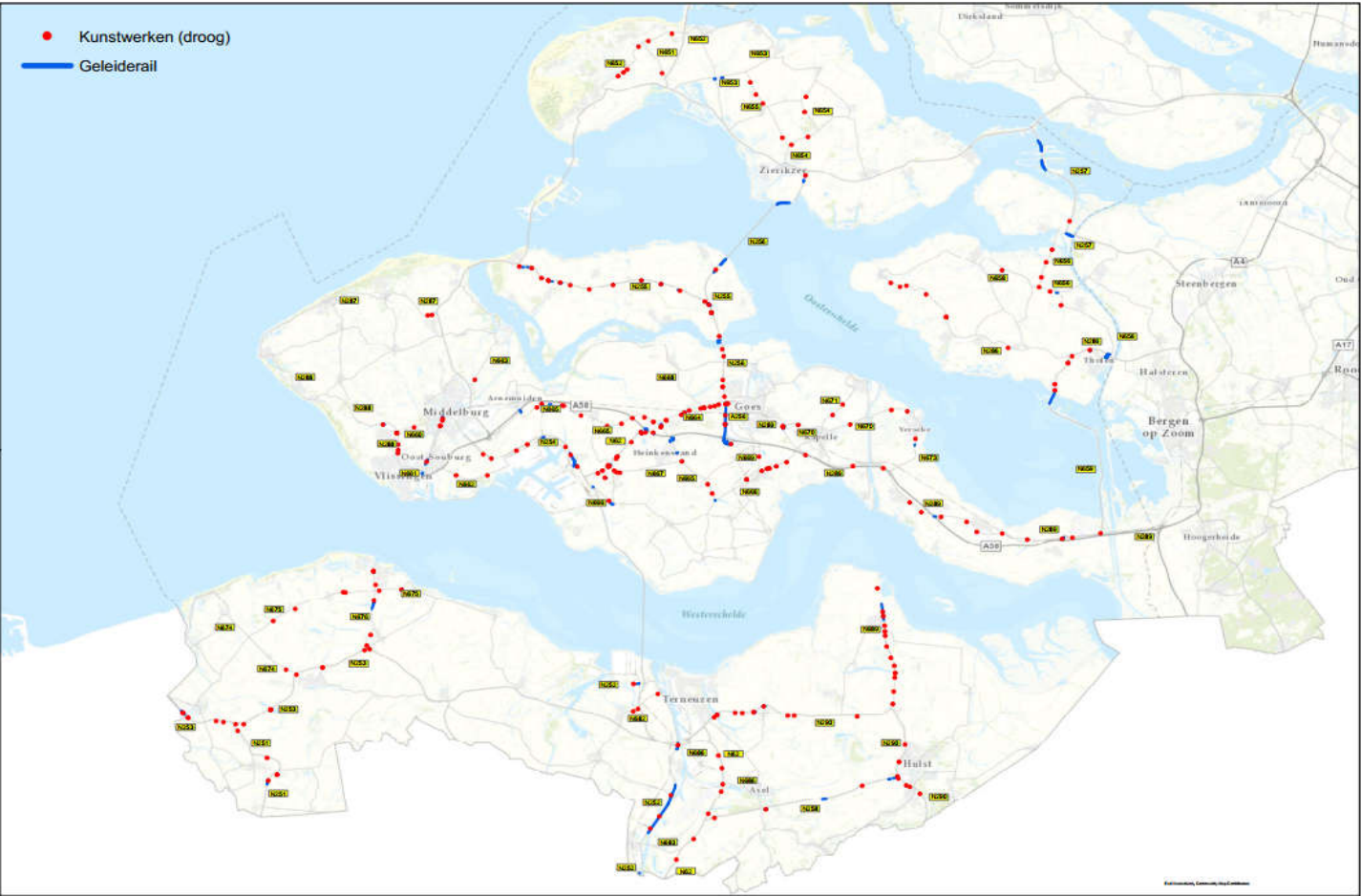
Afschrijvingstermijn Infrastructureel kapitaalgoed		
Categorie		Afschrijvingstermijn (jaar)
<i>Verkeersregelinstallaties</i>		15
<i>Overige werktuigbouwkundige en elektrotechnische installaties</i>		5-10
<i>Wegen</i>	Asfaltverharding	35
	Cementbetonverharding	40
	Elementenverharding	30
<i>Droge kunstwerken (vaste bruggen, viaducten, tunnels, duikers etc.)</i>		80
<i>Natte Kunstwerken</i>	Sluizen	100
	Beweegbare bruggen	60
<i>Overige infrastructuur (stalen geleiderail, geluidsschermen, lichtmasten, bewegwijzering, keerwanden, damwanden, aanleginrichting veerboot etc.)</i>		30

De hiervoor genoemde termijnen wijken af van de termijnen zoals die zijn genoemd in de *Financiële verordening Provincie Zeeland 2016*. Bij de aanpassing van deze verordening zullen de termijnen zoals hierboven genoemd worden opgenomen.

Investering m.b.t. het verlengen van de levensduur van infrastructurale kapitaalgoederen

Wanneer sprake is van een investering die gericht is op het verlengen van de levensduur van het infrastructurale kapitaalgoed (renovatie, rehabilitatie of reconstructie) is sprake van andere theoretische (rest)levensduren. Die verschillen per maatregel en kunnen derhalve niet op voorhand worden bepaald. Dat betekent dat bij dit type investeringen per geval de te hanteren afschrijvingstermijn wordt bepaald.

Bijlage 6 Overzichtskaart Droge Kunstwerken (september 2018)

Colofon

Tekst

Provincie Zeeland

Voornaam + Achternaam

Beeld

Beeldbank Laat Zeeland Zien

Contact

..@zeeland.nl

www.zeeland.nl

